

„Chránme spoločne finančné záujmy EÚ,
ide aj o naše peniaze!“

Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2020

Dokument bol vypracovaný odborom
Národný úrad pre OLAF v spolupráci s
Pracovnou skupinou pre komunikáciu pod
Riadiacim výborom pre ochranu finančných
záujmov Európskej únie v Slovenskej
republike

**Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti
ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike
za rok 2020**

Apríl 2021

Obsah

ÚVOD	4
1. Spolupráca odboru Národný úrad pre OLAF s OLAF-om.....	6
2. Vzájomná spolupráca sieťových partnerov	10
2.1 Činnosť Riadiaceho výboru pre ochranu finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike	10
2.2 Činnosť pracovných skupín pod Riadiacim výborom	10
3. Činnosť ONÚ OLAF a ostatných sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ.....	14
3.1 Činnosť odboru Národný úrad pre OLAF.....	14
3.1.1 Kontrolná činnosť odboru Národný úrad pre OLAF.....	14
3.1.2 Nahlasovanie nezrovnalostí na OLAF	14
3.1.3 Riešenie podaní verejnosti	17
3.1.4 Legislatívno – metodická činnosť odboru Národný úrad pre OLAF.....	18
3.1.5 Projekty zamerané na ochranu finančných záujmov Európskej únie.....	19
3.2 Činnosť ostatných sieťových partnerov v oblasti OFZ EÚ	19
3.2.1 Odbor Národný úrad pre OLAF, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.....	19
3.2.2 Odbor Národný úrad pre OLAF a Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	20
3.2.3 Národná kriminálna agentúra	20
3.2.4 Úrad pre verejné obstarávanie.....	24
3.2.5 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky	25
3.2.6 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky	26
3.2.7 Bratislavský samosprávny kraj.....	27
3.2.8 Slovenská informačná služba.....	28
4. Školiace aktivity ONÚ OLAF a ostatných sieťových partnerov	29
4.1 Odbor Národný úrad pre OLAF.....	29
4.2 Ostatní sieťoví partneri	32
4.2.1 Úrad pre verejné obstarávanie.....	32
4.2.2 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky	32
4.2.3 Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.....	33
4.2.4 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky	34
4.2.5 Ministerstvo financií Slovenskej republiky	35
5. Aktivity v oblasti informovanosti a zvyšovania povedomia o ochrane finančných záujmov EÚ.....	36
5.1 Odbor Národný úrad pre OLAF.....	36
5.2 Odbor informovanosti a publicity na Úrade vlády Slovenskej republiky	38

5.3 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky	38
5.4 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky	39
5.5 Úrad pre verejné obstarávanie	39
5.6 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky	40
5.7 Bratislavský samosprávny kraj	40
6. Vydávanie tlačových správ	42
6.1 Odbor Národný úrad pre OLAF	42
6.2 Ostatní sieťoví partneri	42
7. Príklady dobrej praxe sieťových partnerov	45
7.1 Prípady riešené Národnou kriminálnou agentúrou	45
7.2 Prípady riešené Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky	46
7.3 Prípad riešený Protimonopolným úradom Slovenskej republiky	48
7.4 Prípady riešené Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky	49
Záver	55
Zoznam skratiek	56

ÚVOD

Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2020 (ďalej len „Výročná správa“) je vypracovaná odborom Národný úrad pre OLAF¹ (ďalej aj „ONÚ OLAF“) sekcie kontroly Úradu vlády SR (ďalej aj „ÚV SR“) v spolupráci s členmi Pracovnej skupiny pre komunikáciu (ďalej aj ako „PSK“) zriadenej pod Riadiacim výborom pre ochranu finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike (ďalej „RV“ alebo „Riadiaci výbor“) v zmysle Komunikačného plánu k ochrane finančných záujmov EÚ v SR (ďalej len „Komunikačný plán“), verzia 3.0, účinného od 31. marca 2015.

Cieľom Výročnej správy je informovať širokú a odbornú verejnosť o činnosti ONÚ OLAF a sieťových partnerov v rámci ochrany finančných záujmov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) o činnosti Riadiaceho výboru, ako aj o spolupráci ONÚ OLAF a sieťových partnerov s Európskym úradom pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“).

V súvislosti s plnením záväzkov vyplývajúcich z článku 325 Zmluvy o fungovaní EÚ **ÚV SR prostredníctvom ONÚ OLAF** sekcie kontroly **zabezpečuje a koordinuje ochranu finančných záujmov EÚ** (ďalej len „OFZ EÚ“) v SR, a to v zmysle § 24 ods. 5 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle §5 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov a § 5 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zároveň ONÚ OLAF plní úlohu **koordinačného útvaru pre boj proti podvodom v SR** (tzv. *Anti-Fraud Coordination Service - AFCOS*) podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) a spolupracuje s OLAF-om. Na národnej úrovni spolupracuje s príslušnými orgánmi štátnej a verejnej správy, ktorých združuje do siete AFCOS a koordinuje ich činnosti súvisiace s OFZ EÚ. Sieťovými partnermi sú orgány a inštitúcie SR zodpovedné za riadenie, implementáciu, kontrolu a audit výdavkov rozpočtu EÚ a za výber a kontrolu finančných prostriedkov, ktoré predstavujú zdroj príjmov rozpočtu EÚ, ako i orgány a inštitúcie zodpovedné za konanie o spätnom vymáhaní, ukladaní sankcií a postihovaní pôvodcov nezákonných činností súvisiacich s poškodzovaním finančných záujmov EÚ.

Sieťovými partnermi v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v SR sú:

1. Úrad vlády SR
2. Ministerstvo financií SR
3. Ministerstvo dopravy a výstavby SR
4. Ministerstvo hospodárstva SR
5. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
6. Ministerstvo vnútra SR
7. Ministerstvo spravodlivosti SR
8. Ministerstvo životného prostredia SR
9. Ministerstvo kultúry SR

¹ V zmysle Organizačného poriadku ÚV SR zo dňa 29. 10. 2018 v znení Dodatku č. 6 zo dňa 30. 09. 2020 došlo s účinnosťou od 01. 10. 2020 k organizačnej zmene a s tým súvisiacemu premenovaniu odboru Centrálny kontaktný útvar (OCKÚ OLAF) na odbor Národný úrad pre OLAF (ďalej len „ONÚ OLAF“).

10. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
11. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
12. Ministerstvo zdravotníctva SR
13. Finančné riaditeľstvo SR
14. Úrad pre verejné obstarávanie
15. Najvyšší kontrolný úrad SR
16. Generálna prokuratúra SR
17. Národná banka Slovenska
18. Slovenská informačná služba
19. Bratislavský samosprávny kraj
20. Protimonopolný úrad SR
21. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

1. Spolupráca odboru Národný úrad pre OLAF s OLAF-om

Činnosť Európskeho úradu pre boj proti podvodom sa opiera o **tri piliere**:

1. **chrániť finančné záujmy EÚ** prostredníctvom boja proti podvodom, korupcii a iným nezákonným činnostiam,
2. **chrániť dobré meno európskych inštitúcií** prostredníctvom vyšetrovania závažného zneužívania právomocí ich členov a zamestnancov, ktoré môže vyústiť do disciplinárneho konania,
3. **poskytovať podporu** pre Európsku komisiu (ďalej len „EK“) pri rozvoji a implementácii politík zameraných na prevenciu podvodov a ich odhaľovanie.

Právomoc OLAF-u vykonávať vyšetrovania je vymedzená v týchto základných nariadeniach:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá pre vyšetrovania OLAF -u.
- Nariadenie Rady (EURATOM, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi, ktoré stanovuje základný mandát pre EK vykonávať kontroly v členských štátoch a rámcový rozsah informácií a dokumentácie, ktorú je členský štát povinný poskytnúť.

Úrad OLAF pravidelne a úzko spolupracuje s príslušnými orgánmi členských štátov na účely koordinácie ich činností v oblasti OFZ EÚ. OLAF pomáha členským štátom pri ich aktivitách v boji proti podvodom v súvislosti s OFZ EÚ poskytovaním potrebnej pomoci a technického know-how.

Oblasť poskytovania podpory a súčinnosti OLAF-u

ONÚ OLAF poskytoval v roku 2020 súčinnosť OLAF-u celkovo v 28 prípadoch, pričom v 16 prípadoch išlo o administratívne vyšetrovania vedené OLAF-om a 12 prípadov sa týkalo preverovania informácií zo strany OLAF-u v rámci rozhodovania o otvorení administratívneho vyšetrovania. Táto súčinnosť pozostávala najmä zo zabezpečenia informácií a dokumentácie na základe vyžiadania OLAF-u a podpory pri príprave kontrol na mieste, ktoré OLAF plánoval vykonať v SR v rámci administratívnych vyšetrovaní, avšak tieto vzhľadom na pandemickú situáciu nebolo možné nakoniec zrealizovať.

ONÚ OLAF - účasť v pracovných skupinách Rady EÚ a Európskej komisie (OLAF)

Zástupcovia ONÚ OLAF sa pravidelne zúčastňujú na zasadnutiach :

1. **Pracovnej skupiny Rady EÚ pre boj proti podvodom** (ďalej aj „**GAF**“), ktorá sa zaoberá otázkami súvisiacimi s OFZ EÚ, bojom proti podvodom a inej nezákonnej činnosti poškodzujúcej tieto záujmy.
2. **Poradného výboru Európskej komisie pre koordináciu prevencie podvodov (COCOLAF²)** a pod ním zriadených pracovných skupín (ďalej aj „**PS**“), a to:

² **COCOLAF** predstavuje pracovné a informačné fórum pre výmenu praktických poznatkov a informácií medzi jednotlivými príslušnými národnými orgánmi navzájom i voči úradu OLAF, ako aj pre koordináciu ich činnosti na

- **Pracovnej skupiny pre prevenciu podvodov** (Fraud Prevention Working Group)
- **Pracovnej skupiny AFCOS** (AFCOS group)
- **Pracovnej skupiny pre nahlasovanie a analýzu podvodných a iných nezrovnalostí** (Reporting and Analysis of Fraudulent and Other Irregularities Group)
- **siete komunikátorov OLAF – OAFCN** (OAFCN – OLAF Anti-Fraud Communicators' network).

Ad1)

V roku 2020 sa uskutočnilo **8 zasadnutí GAF-u**, na ktorých boli riešené najmä nasledujúce legislatívne a ďalšie materiály:

- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. **883/2013** o vyšetrovaní vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), pokiaľ ide o spoluprácu s Európskou prokuratúrou a účinnosť vyšetrení úradu OLAF;
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje **program Únie pre boj proti podvodom**;
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na obdobie rokov 2021 – 2027 („program **Pericles IV**“) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 331/2014 a návrh nariadenia Rady o rozšírení uplatňovania nariadenia (EÚ) č. .../2018, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na obdobie rokov 2021 – 2027 (program „Pericles IV“), na nezúčastnené členské štáty;
- Výročná správa OLAF za rok 2019;
- Správa o činnosti Dozorného výboru OLAF za rok 2019;
- Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade: 31. výročná správa o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom – 2019 (PIF správa);
- Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní a výsledkoch programu Pericles 2020 na ochranu eura proti falšovaniu v roku 2019;
- príprava Medziinštitucionálnej výmeny názorov dňa 01. 12. 2020.

Dňa 23. 12. 2020 bolo prijaté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2223 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 883/2013³, pokiaľ ide o spoluprácu s Európskou prokuratúrou a účinnosť vyšetrení Európskeho úradu pre boj proti podvodom. Dôvodom jeho novelizácie bolo zriadenie Európskej prokuratúry⁴ (ďalej aj „EPPO“) v Luxemburgu a s tým súvisiaca potreba upraviť vzájomný vzťah s Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF). Ďalším dôvodom bola snaha posilniť účinnosť vyšetrení OLAF-u a objasniť a zjednodušiť niektoré ustanovenia nariadenia.

národnej a nadnárodnej úrovni. Zástupcovia ONÚ OLAF sa na zasadnutiach zúčastňujú z dôvodu plnenia úloh kontaktného bodu pre OLAF v rámci SR.

³ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2013** z 11. septembra 2013 o vyšetrovaní vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999, ktoré ustanovuje podrobne pravidlá pre vyšetrenia OLAFu.

⁴ **EPPO** - Európska prokuratúra je nezávislá prokuratúra Európskej únie zodpovedná za vyšetrenie, trestné stíhanie a súdne stíhanie trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ. Viac informácií nájdete na webovom sídle EPPO: <https://www.eppo.europa.eu/home>.

Hlavné zmeny, ktoré nové nariadenie 2020/2223 prináša sú:

- úprava pravidiel spolupráce s EPPO, ktorá je založená na princípoch úzkej spolupráce, výmeny informácií, komplementárnosti a predchádzania duplicity vyšetrení,
- upravené pravidlá výkonu kontrol a inšpekcí na mieste, prístup OLAF-u k informáciám o bankových účtoch,
- vytvorenie funkcie kontrolóra procesných záruk,
- úprava prístupu dotknutej osoby k záverečnej správe v prípade justičných (trestnoprávných) odporúčaní,
- úprava pravidiel spolupráce medzi OLAF-om a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ako aj objasnenie úloh AFCOS-ov v členských štátoch a s tým súvisiace posilnenie ich postavenia,
- upravené pravidlá v súvislosti s následnými opatreniami v nadväznosti na vyšetrenia OLAF⁵.

Európska prokuratúra (ďalej len „EPPO“) bude mať právomoc vyšetřovať a sťahť trestné prípady postihujúce rozpočet EÚ, ako je napríklad korupcia alebo podvody s finančnými prostriedkami EÚ, alebo cezhraničné podvody v oblasti DPH ak sa týkajú územia minimálne dvoch členských štátov a celková škoda je minimálne 10 000 000 EUR, pranie špinavých peňazí zahŕňajúce majetok pochádzajúci z trestnej činnosti.

Ad2)

V rámci **COCOLAF-u** sa konali v roku 2020 dve online plenárne zasadnutia, a to dňa 28. 05. 2020 a 03. 12. 2020. Predmetom zasadnutí boli:

- prerokovanie návrhu Správy Komisie Európskemu parlamentu a Rade: 31. výročná správa o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom – 2019 (PIF správa), ktorá sa vypracováva podľa článku 325 ZFEÚ,
- prezentácia Pracovného dokumentu Komisie: „Implementácia článku 325 Zmluvy o fungovaní EÚ členskými štátmi v roku 2019“,
- prezentácia Pracovného dokumentu Komisie: „Štatistické vyhodnotenie nezrovnalostí – rok 2019“,
- prezentácia Pracovného dokumentu Komisie: „Následné konania v odporúčaní za rok 2018“,
- informácia o implementácii programu Hercule III⁶ v roku 2019 a možnostiach financovania v roku 2020,
- prezentácia noviniek v systéme IMS,
- novinky OLAF-u, prezentácia prieskumu k PIF správe,
- posudzovanie a riešenie rizík podvodov spojených s COVID-19 v rámci využívania finančných prostriedkov EÚ,
- národné stratégie v kontexte viacročného finančného rámca (MFF) pre programové obdobie (PO) 2021-2027 a tzv. balík obnovy (Recovery package).

⁵ Bližšie informácie sa nachádzajú aj v tlačovej správe OLAF-u: <https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/17-12-2020/new-olaf-rules-help-eu-investigators-and-prosecutors-fight-against-sk> alebo aj v tlačových správach Európskej komisie: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_2437

⁶ Ide o viacročný akčný program na podporu činností v oblasti boja proti podvodom, korupcii a akýmkoľvek iným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. V rámci programu bolo členským štátom vyčlenených v programovom období 2014-2020 celkovo 104,9 mil. eur na podporu ich boja proti podvodom, korupcii a iným protiprávnym činnostiam.

V roku 2020 sa uskutočnilo v rámci COCOLAF-u jedno **zasadnutie PS pre prevenciu podvodov** (Fraud Prevention Group), ktorej účelom je poskytnúť platformu pre výmenu skúseností a osvedčených postupov v oblasti predchádzania podvodom, ako aj zdieľanie národných príkladov najlepšej praxe. Predmetom zasadnutia PS bol najmä Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) ako nástroj ochrany finančných záujmov EÚ v zdieľanom riadení. Taktiež bol v rámci budovania kapacít predstavený nástroj na identifikáciu a predchádzanie podvodom a korupcii v Európskych a štrukturálnych fondoch (ďalej len „EŠIF“), ktorý Komisia v súčasnosti vyvíja. Je určený prevažne pre odborníkov z praxe, ale aj pre širšie všeobecné publikum s cieľom ponúknuť školenia v tejto oblasti. Webová stránka je v súčasnosti stále vo výstavbe a očakáva sa jej spustenie na jar 2021 v 10 jazykoch, neskôr sa môže ponuka jazykov rozšíriť.

Dňa 22. 10. 2020 sa konalo online **7. zasadnutie PS AFCOS** (AFCOS Group) s cieľom prehĺbiť spoluprácu útvarov AFCOS v jednotlivých členských štátoch EÚ a poskytnúť platformu pre výmenu skúseností a osvedčených postupov v oblasti spolupráce medzi úradom OLAF a príslušnými národnými orgánmi.

Hlavnými témami zasadnutia bol nový „trojuholník“ aktérov v boji proti podvodom – AFCOS, OLAF, EPPO v rámci novelizovaného nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013 o vyšetrovaníach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) a vplyv týchto zmien na spoluprácu s AFCOS-mi, posudzovanie a riešenie rizík podvodov spojených s COVID-19 v rámci využívania finančných prostriedkov EÚ (posudzovanie týchto rizík, ich riešenie prostredníctvom národných stratégií boja proti podvodom), vyšetrovania OLAF-u v členských štátoch (OLAF vyšetrovania a nahlasovanie nezrovnalostí; výmena skúseností – problémy, výzvy), prezentácia DG REFORM k technickej podpore poskytovanej EK v oblasti správy vecí verejných a verejnej správy.

V sledovanom období sa konalo jedno zasadnutie **PS pre nahlasovanie a analýzu podvodných a iných nezrovnalostí** (ďalej len „PS pre nezrovnalosti“). Na zasadnutiach PS pre nezrovnalosti sa vymieňajú informácie a skúsenosti vo vzťahu k evidencii a analýze nezrovnalostí pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ z EŠIF. Zasadnutia sú zamerané najmä na praktické problematiku otázky týkajúce sa nahlasovania nezrovnalostí do systému IMS⁷. Hlavnou témou zasadnutia bola príprava PIF správy za rok 2020, časový priebeh jej prípravy a informovanie o novinkách v systéme IMS.

V roku 2020 sa nekonalo žiadne zasadnutie siete komunikátorov úradu OLAF – OAFCN (OAFCN - OLAF Anti-Fraud Communicators' Network) ani školiaci seminár OAFCN.

⁷ IMS (Irregularity management System) je webová aplikácia systému AFIS - elektronický systém, vyvinutý a poskytnutý EK na účely oznamovania nezrovnalostí OLAF-u.

2. Vzájomná spolupráca sieťových partnerov

2.1 Činnosť Riadiaceho výboru pre ochranu finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike

Riadiaci výbor je koordinačný a iniciatívny orgán, zriadený vedúcim Úradu vlády SR, vykonávajúci dohľad nad plnením úloh a opatrení vyplývajúcich z Národnej stratégie ochrany finančných záujmov EÚ v SR (ďalej len „Národná stratégia“). RV schválil v roku 2020 formou per rollam celkovo **6 materiálov**. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu sa zasadnutie Riadiaceho výboru v roku 2020 nekonalo.

Formou per rollam boli v sledovanom období schválené nasledujúce materiály:

- *Odpovede k odporúčaniam Európskej komisie vyplývajúcim zo Správy PIF za rok 2018: „Pracovný dokument: Následné konanie na základe odporúčaní v Správe Komisie o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom, 2018“ („Staff Working Document: Follow-up of recommendations to the Commission report on the protection of the EU's financial interests – fight against fraud, 2018“)* (schválené RV dňa 28. 02. 2020),
- *„Usmernenie k riadeniu prístupových práv do databázy Systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) v podmienkach SR, verzia 1“* (schválené RV dňa 28.02. 2020),
- *Ročná správa o nezrovnalostiach za rok 2019* (schválené RV dňa 17. 06. 2020),
- *Odpovede k dotazníku OLAF, všeobecná časť – správa o ochrane finančných záujmov (PIF) 2019* (schválené RV dňa 14. 02. 2020),
- *Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v SR za rok 2019* (schválená RV dňa 29. 04. 2020) a *Vyhodnotenie plnenia komunikačných aktivít v rámci Komunikačného plánu k ochrane finančných záujmov EÚ v SR za rok 2019*,
- *Správa o plnení trvalých úloh vyplývajúcich z Národnej stratégie ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike a odpočet plnenia Akčného plánu k Národnej stratégii - plnenie úloh za rok 2019 k 31. decembru 2019* (schválená RV dňa 13. 05. 2020).

2.2 Činnosť pracovných skupín pod Riadiacim výborom

V rámci Riadiaceho výboru vykonávali v roku 2020 svoju činnosť 4 pracovné skupiny, ktorých činnosť sa sústreďovala na riešenie konkrétnych úloh týkajúcich sa OFZ EÚ. Členmi zriadených pracovných skupín sú menovaní zástupcovia sieťových partnerov.

Išlo o nasledujúce pracovné skupiny:

1. Pracovná skupina pre nezrovnalosti,
2. Pracovná skupina pre komunikáciu,
3. Pracovná skupina pre spoluprácu v oblasti koordinácie kontrolnej činnosti,
4. Pracovná skupina k článku 325 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Pracovná skupina pre nezrovnalosti (ďalej len „PSPN“) v roku 2020 nezasadala. V rámci činnosti PSPN prebiehala najmä komunikácia o najčastejších chybách pri evidencii nezrovnalostí v národnom systéme a prioritou bolo uzatváranie nezrovnalostí programového obdobia (ďalej len „PO“) 2004-2006 v systéme

evidovania a nahlasovania nezrovnalostí (IMS). Sieťoví partneri boli upozorňovaní, aby kládli dôraz na kvalitu dát, najmä čo sa týka posudzovania a riešenia rizík podvodov spojených s opatreniami COVID-19 v rámci využívania finančných prostriedkov EÚ.

ONÚ OLAF vypracoval analýzu Operačného programu Rybné hospodárstvo (ďalej len „OP RH“), analýzu nezrovnalostí evidovaných v ITMS a IMS a prehľad najčastejších nedostatkov pri evidencii nezrovnalostí.

V roku 2020 vzniesol OLAF požiadavku na uzatvorenie prípadov PO 2004-2006 v IMS. Táto požiadavka bola smerovaná na Ministerstvo financií (ďalej aj „MF SR“) - Certifikačný orgán (ďalej aj „CO“) a následne na riadiaci orgán (ďalej len „RO“). Aktuálne je ešte v IMS otvorených 47 prípadov z PO 2004 - 2006, z toho 21 je zaslaných na OLAF s požiadavkou na ich uzatvorenie a zaslanie spätnej väzby. Čo sa týka nezrovnalostí, treba neustále klásť dôraz na kvalitu dát v národnom systéme (najmä ich presnosť a úplnosť), keďže tieto sú následne preklápané do IMS. Na základe správ Európskeho dvora audítorov (EDA), ktorý poukázal na nedostatočnú kvalitu dát v IMS, vykonáva OLAF tzv. „data checks“. Preto je potrebné zodpovedným orgánom neustále pripomínať dôležitosť kvality vstupných dát k nezrovnalostiam v národných systémoch.

Vzhľadom na aktuálnu pandemickú situáciu spôsobenú šírením ochorenia COVID-19 sa pozornosť OLAF-u sústreďuje najmä na realizované aktivity a opatrenia súvisiace s jej riešením v kontexte uľahčenia postupov, ktoré EK spolu s legislatívnymi orgánmi zaviedla na obdobie 2014 – 2020, čo predstavuje určité riziká z hľadiska dodržiavania predpisov a správneho finančného riadenia, a to predovšetkým v oblasti zdravotníctva, ale aj v iných oblastiach národného hospodárstva.

ONÚ OLAF vypracoval v spolupráci s partnermi siete AFCOS *Ročnú správu o nezrovnalostiach za rok 2019*, ktorá bola schválená Riadiacim výborom dňa 17. júna 2020 formou per rollam. Na základe úlohy B.2. uznesenia vlády SR č. 18 zo dňa 7. januára 2015 k Národnej stratégii a v zmysle trvalej úlohy č. II v časti 4.2. Odhaľovanie v rámci národnej stratégie, verzia č. 2, vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky predložil predmetnú správu na rokovanie vlády SR dňa 01. júla 2020 ako informatívny materiál, ktorý bol vzatý na vedomie. Ročná správa o nezrovnalostiach za rok 2019 bola vypracovaná na základe metodiky, ktorú OLAF používa v rámci prípravy Výročnej správy o OFZ EÚ a boji proti podvodom (ďalej aj „PIF Report“), ktorú predkladá Európska komisia Parlamentu a Rade, pričom zdrojom informácií boli dáta v IMS.

Nezrovnalosti uvedené v ročných správach o nezrovnalostiach (ďalej len „Ročná správa“), ktoré každoročne vypracováva ONÚ OLAF, vznikli pri čerpaní finančných prostriedkov v rámci predvstupových fondov a operačných programov (ďalej len „OP“) PO 2004 – 2006, PO 2007 – 2013, ako aj pri implementácii projektov OP PO 2014 – 2020 vždy za daný kalendárny rok. Správa obsahuje aj popis nezrovnalostí v programoch cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce, ako aj v Európskom námornom a rybárskom fonde a Spoločnej poľnohospodárskej politike.

Ročné správy obsahujú číselné a finančné aspekty nezrovnalostí/hlásení nahlásených na OLAF za príslušné PO. Správy uvádzajú tiež kvantitatívne zhodnotenie nezrovnalostí/hlásení za jednotlivé PO. Cieľom Ročných správ je informovať vládu SR o stave nezrovnalostí zaevidovaných v IMS, ktorým sa zasielajú hlásenia na OLAF a ich analytické zhodnotenie v oblasti štrukturálnej a kohéznej politiky, Spoločnej poľnohospodárskej politiky a v oblasti tradičných vlastných zdrojov.

Celé znenie Ročných správ je dostupné na webovej stránke <https://www.olaf.vlada.gov.sk//vyrocne-spravy-olaf/>.

V roku 2020 sa z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie nekonalo žiadne zasadnutie **Pracovnej skupiny pre komunikáciu** (ďalej len „PSK“). Predmetom činnosti PSK v roku 2020 bolo vypracovanie a schválenie vyhodnotenia plnenia Komunikačného plánu k OFZ EÚ v SR za rok 2019 a Výročnej správy o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v SR za rok 2019. Členovia siete komunikátorov úradu OLAF (OAFCN) za SR - ONÚ OLAF, Finančné riaditeľstvo SR (ďalej len „FR SR“) a Generálnej prokuratúry SR (ďalej len „GP SR“) plnili priebežne úlohy vyplývajúce z Akčného plánu siete OAFCN OLAF-u na rok 2020.

Koordináčné stretnutie **Pracovnej skupiny pre spoluprácu v oblasti koordinácie kontrolnej činnosti** sa konalo dňa 30. 01. 2020. Išlo o pravidelné pracovné stretnutie zástupcov sekcie auditu a kontroly Ministerstva financií SR (ďalej len „SAK MF SR“), ÚV SR a Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) k odstráneniu prípadných kolízií kontrol a auditov vyplývajúcich z návrhov plánov MF SR, ÚV SR a NKÚ SR. Jednou z tém pracovného stretnutia bol aj aktuálny stav a efektívnosť nastavenia vzájomnej komunikácie v oblasti koordinácie podnetov doručených na SAK MF SR, ÚV SR a NKÚ SR, v súlade s dokumentom „*Zásady koordinácie kontrol a auditov sieťových partnerov AFCOS*“, verzia 5.0. .

Zasadnutie Pracovnej skupiny k článku 325 ZFEÚ (ďalej len „PSK k článku 325 ZFEÚ“) sa v roku 2020 nekonalo. Členovia PS k článku 325 ZFEÚ sa podieľali na príprave a vypracovaní dokumentu: „Odpovede k dotazníku OLAF, všeobecná časť – Správa o ochrane finančných záujmov (PIF) 2019“ a dokumentu „Odpovede k odporúčaniam Európskej komisie vyplývajúcim zo Správy PIF za rok 2018 (Staff working document: Follow up of recommendations to the Commission report on the protection of the EU’s financial interests – fight against fraud, 2018)“.

Plnenie úloh z Akčného plánu k Národnej stratégii pre ochranu finančných záujmov Európskej únie v Slovenskej republike

V pracovných skupinách partneri siete AFCOS spolupracovali, resp. poskytli podklady aj k plneniu úloh Akčného plánu k Národnej stratégii.

V záujme zabezpečenia OFZ EÚ v SR sú v zmysle Národnej stratégie jednotliví partneri siete AFCOS povinní v rámci svojich postupov plniť úlohy v oblasti **prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania podvodov**, ako aj v oblasti vymáhania neoprávnene vyplatených finančných prostriedkov EÚ a sankcií. Zároveň sa spolu s ÚV SR, prostredníctvom ONÚ OLAF, podieľajú na plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu k Národnej stratégii, verzia 2.0 (ďalej len „Akčný plán“).

V roku 2020 vypracovalo ONÚ OLAF v spolupráci s partnermi siete AFCOS v zmysle **plnenia úlohy č. 1** z Akčného plánu dokument: „**Najčastejšie typy nezrovnalostí v zmysle kódovníka typológie nezrovnalostí OLAF evidované v systéme IMS**“. Tento pracovný dokument bol vypracovaný manažermi nezrovnalostí ONÚ OLAF a má informatívny charakter pre partnerov siete AFCOS.

Analýza sa zameriava na PO 2007 - 2013 a 2014 - 2020. Vstupné dáta, ktoré boli podkladom pre zostavenie samotnej analýzy boli exportované zo systému IMS dňa 20. 04. 2020. Z dátovej zostavy boli vylúčené prípady, ktoré sa nachádzali v stave „zrušené“.

V zmysle úlohy č. 4 Akčného plánu vypracoval ONÚ OLAF v roku 2020 v spolupráci s PS k článku 325 ZFEÚ „**Prehľad najčastejších foriem podvodného správania pri implementácii fondov EÚ identifikovaných v rámci PO 2007 – 2013 a PO 2014 – 2020**“. Tento dokument zachytáva spôsoby, akými páchatelia trestných činov naplňajú znaky skutkových podstát trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších zmien, ktoré sa týkajú poškodzovania finančných záujmov EÚ. Jednotlivé prípady trestných činov sú v rámci prehľadu rozdelené podľa oblastí a programových období, v ktorých sa vyskytli, a fondov, ktoré boli poškodené protiprávnym konaním páchatel'ov.

3. Činnosť ONÚ OLAF a ostatných sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ

3.1 Činnosť odboru Národný úrad pre OLAF

3.1.1 Kontrolná činnosť odboru Národný úrad pre OLAF

ÚV SR vykonáva podľa § 2 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov kontrolu na účely ochrany finančných záujmov EÚ vrátane kontroly procesu poskytovania a využívania finančných prostriedkov EÚ.

V roku 2020 vykonali zamestnanci ONÚ OLAF spolu **7 kontrol** v kontrolovaných subjektoch: Pôdohospodárska platobná agentúra (ďalej len „PPA“), Ministerstvo vnútra SR (ďalej len „MV SR“), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“), Ministerstvo dopravy a výstavby SR (ďalej len „MDV SR“), Implementačná agentúra MPSVR SR, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej len „MIRRI SR“), Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) ako RO/sprostredkovateľský orgán (ďalej len „SO“).

V prípade 5 kontrol bol vypracovaný Protokol o výsledku kontroly, keďže v kontrolovaných subjektoch bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, resp. interných predpisov. Pri 2 kontrolách neboli zistené žiadne porušenia všeobecných záväzných predpisov, resp. interných predpisov, a preto boli vypracované Záznamy z kontroly.

Príklady kontrolných zistení v rámci vykonaných kontrol:

- **Nedostatočné overovanie splnenia podmienok poskytnutia nenávratnej finančnej pomoci z fondov EÚ;**
- **Nedostatočný výkon administratívnej kontroly verejného obstarávania;**
- **Nevypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov;**
- **Nedostatky pri evidencii, monitorovaní, aktualizácii, riešení a vysporiadaní nezrovnalostí a žiadostí o vrátenie finančných prostriedkov;**
- **Nedodržiavanie lehôt napr. pri výkone formálnej a vecnej kontroly žiadosti o platbu, pri výkone administratívnej kontroly verejného obstarávania, pri kontrole monitorovacích správ, pri predkladaní správ o zistenej nezrovnalosti a ich aktualizácií,**
- **Neprijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin;**
- **Ostatné (nedostatočná archivácia dokumentov, nesplnenie oznamovacej povinnosti voči príslušným subjektom, neplnenie deklarovaných „splnených“ opatrení, nepredloženie písomnej správy o splnení opatrení a pod.).**

3.1.2 Nahlasovanie nezrovnalostí na OLAF

ONÚ OLAF pravidelne nahlasuje úradu OLAF cez systém IMS nezrovnalosti, ktoré sa v zmysle príslušných delegovaných a vykonávacích nariadení hlásia na OLAF⁸.

⁸ delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1970, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 dopĺňajú osobitné ustanovenia k nahlasovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybníckeho fondu; delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1971, ktorým sa do nariadenia Európskeho

V roku 2020 bolo na OLAF zaslaných prostredníctvom IMS spolu **16 hlásení** za PO 2004 – 2006, **262 hlásení** za PO 2007 – 2013 a za PO 2014 – 2020 **167 kvartálnych** a **102 mesačných hlásení**. Údaje podľa jednotlivých OP sa nachádzajú v tabuľkách nižšie.

PO 2004 - 2006:

Tabuľka č. 1

OP	rok 2020										
	1.štvrtrok		2.štvrtrok		3.štvrtrok		4.štvrtrok		spolu		spolu
	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	
IS EQUAL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IS INTERREG IIIA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JPD Cieľ 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JPD Cieľ 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ISPA/KF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OP ZI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SOP LZ	3	0	5	0	6	0	2	0	16	0	16
SOP PaRV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SOP PaS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkom:	3	0	5	0	6	0	2	0	16	0	16

Zdroj: ONÚ OLAF

parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 dopĺňajú osobitné ustanovenia k nahlasovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 1848/2006; delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1972, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 dopĺňajú osobitné ustanovenia k nahlasovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby; delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1973, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 514/2014 dopĺňajú osobitné ustanovenia k nahlasovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a nástroja pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia; vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1974, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond a Európsky námorný a rybársky fond; vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1975, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Európsky poľnohospodársky záručný fond a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka; vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1976, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby; vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1977, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 514/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Fond pre azyl, migráciu a integráciu, a o nástroj pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia.

PO 2007-2013:

Tabuľka č. 2

OP	1Q.2020		2Q.2020		3Q.2020		4Q.2020		nové	akt.	spolu
	nové	akt.	nové	akt.	nové	akt.	nové	akt.			
OPIS	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	3
ROP	0	2	0	0	0	5	7	1	7	8	15
OP TP	0	0	0	6	0	3	0	7	0	16	16
OP BK	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	2
OP D	0	1	0	1	0	0	4	0	4	2	6
OP ŽP	1	1	0	3	0	5	0	0	1	9	10
OP KaHR	2	8	7	10	2	6	4	15	15	39	54
OP V	0	2	0	4	2	1	0	3	2	10	12
OP VaV	2	5	3	1	1	5	0	17	6	28	34
OP ZaSI	0	10	0	22	0	14	0	18	0	64	64
OP Z	0	5	0	29	0	3	0	4	0	41	41
OP RH	1	1	0	1	0	0	0	0	1	2	3
PCS SR-ČR	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2	2
PCS SR-AT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PCS PL-SR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CBS SR HU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OP INTERACT II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkom:	6	36	10	81	5	43	16	65	37	225	262

Zdroj: ONÚ OLAF

PO 2014 - 2020:

- Kvartálne – iniciálne (úvodné) hlásenia:

Tabuľka č. 3

2014 – 2020	rok 2020 - úvodné hlásenia										spolu
	1.štvrtrok		2.štvrtrok		3.štvrtrok		4.štvrtrok		spolu		
	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	kvartálne	mimo CO	
OP II	4	0	10	0	12	0	33	0	59	0	59
IROP	1	0	3	0	1	0	15	0	20	0	20
OP KŽP	2	0	11	0	2	0	16	0	31	0	31
OP TP	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	2
OP LZ	0	0	7	0	16	0	27	0	50	0	50
OP Val	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EVS	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
SK-AT	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
OP RH	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
SK-CZ	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2
PS INTERACT III.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkom:	7	0	31	0	35	0	94	0	167	0	167

Zdroj: ONÚ OLAF

- Mesačné – aktualizácie:

Tabuľka č. 4

2020	1Q			2Q			3Q			4Q			nové	akt.	spolu				
	nové	akt.			nové	akt.			nové	akt.						nové			
		I	II	III		IV	V	VI		VII	VIII	IX					X	XI	XII
OP II	4	8	2	2	10	0	1	4	12	5	1	6	33	5	3	1	59	38	97
IROP	1	0	0	0	3	1	2	0	1	0	1	1	15	0	1	5	20	11	31
OP KŽP	2	1	2	1	11	0	0	1	2	1	0	1	16	2	1	11	31	21	52
OP TP	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	2	3	5
OP LZ	0	2	0	0	7	0	2	1	16	1	0	1	27	4	6	9	50	26	76
OP Val	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
EVS	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
SK-AT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
OP RH	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2
SK-CZ	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	1	3
PS INTERA CT III.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkom:	7	12	4	4	31	1	6	7	35	7	2	9	94	13	11	26	167	102	269

Zdroj: ONÚ OLAF

Dňa 11. novembra 2020 sa konalo **45. zasadnutie Expertnej pracovnej skupiny pre Európske štrukturálne fondy (EGESIF)** formou videokonferencie, na ktorom sa zúčastnili aj zamestnanci ONÚ OLAF. Témou zasadnutia bola príprava pravidiel nahlasovania nezrovnalostí na PO 2021 – 2027 (formou prílohy k všeobecnému nariadeniu). EK prezentovala proces nahlasovania nezrovnalostí v programovom období 2021 - 2027, na ktorom existuje predbežná dohoda v rámci medziinstitucionálnych negociácií. Prístup k nahlasovaniu nezrovnalostí sa tak oproti súčasnému obdobiu nemení.

3.1.3 Riešenie podaní verejnosti

ONÚ OLAF prijíma podania verejnosti o podozreniach z poškodenia finančných záujmov EÚ v SR elektronicky prostredníctvom e-mailovej adresy nezrovnalosti@vlada.gov.sk a afcossr@vlada.gov.sk, ktoré sú zverejnené na webovom sídle ONÚ OLAF a v listinnej forme prostredníctvom pošty.

V roku 2020 bolo ONÚ OLAF zaslaných **63 podaní verejnosti** o podozreniach z poškodenia finančných záujmov EÚ. V roku 2020 vybavil ONÚ OLAF 29 podaní, z toho 5 podaní bolo podnetom na výkon kontroly zo strany ONÚ OLAF a 24 podaní bolo priamo vybavených v rámci ONÚ OLAF alebo vybavených iným spôsobom, napr. odložením z dôvodu, že predmet podnetu nebol hrazený z fondov EÚ, RO/SO odstúpilo od zmluvy o poskytnutí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „NFP“), podozrenia sa nepotvrdili, na daný projekt už bol vykonaný audit zo strany MF SR, pisateľovi bola zaslaná žiadosť o doplnenie podania, na ktorú neodpovedal, atď.

2 podania postúpil ONÚ OLAF na Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“), 1 podanie na Národnú kriminálnu agentúru Prezídia Policajného zboru SR (ďalej len „NAKA P PZ SR“) a 31 podaní bolo postúpených na riadiace a prípadne sprostredkovateľské orgány (napr. MPSVR SR, PPA, MŽP SR a podobne). Vývoj nahlasovania podozrení z nezrovnalostí zobrazuje Graf 1. Informácie o spôsobe vybavenia doručených podaní sú uvedené v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5

0	Počet podaní	Spôsob vybavenia jednotlivých podaní					
		vybavené ONÚ OLAF	orgán auditu	ÚVO	NAKA P PZ SR /GP SR	NKÚ	iný orgán štátnej správy
2019	38	16	0	6	1	0	15
2020	63	29	0	2	1	0	31

Graf č. 1

3.1.4 Legislatívno – metodická činnosť odboru Národný úrad pre OLAF

V roku 2020 bola na úrovni GAF venovaná pozornosť najmä finalizovaniu **revízie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 883/2013 o vyšetrovaní vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), pokiaľ ide o spoluprácu s Európskou prokuratúrou a účinnosť vyšetrení úradu OLAF⁹**, na ktorej participovali aj zamestnanci ONÚ OLAF. V nadväznosti na finálnu podobu nariadenia, ktorým sa mení OLAF nariadenie, bude potrebná jeho implementácia na národnej úrovni a s tým súvisiace zmeny vnútroštátnej legislatívy.

⁹NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ, Euratom) 2020/2223 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 883/2013, pokiaľ ide o spoluprácu s Európskou prokuratúrou a účinnosť vyšetrení Európskeho úradu pre boj proti podvodom (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 49)

3.1.5 Projekty zamerané na ochranu finančných záujmov Európskej únie

V rámci implementácie projektu „**Zabezpečenie a koordinácia ochrany finančných záujmov EÚ III.**“, kód ITMS 2014+ č. 301011ADV6, ONÚ OLAF realizuje informačné a vzdelávacie aktivity v oblasti boja proti korupcii a podvodom a OFZEÚ.

V roku 2020 ONÚ OLAF usporiadal tieto vzdelávacie a informačné aktivity:

- a) šesť špecifických školení vyplývajúcich z Národnej stratégie OFZ EÚ a Akčného plánu OFZ EÚ pre partnerov siete AFCOS a iných relevantných partnerov ONÚ OLAF podľa ročného Plánu vzdelávania OFZ EÚ,
- b) jedno školenie o OFZ EÚ na zlepšenie informovanosti o OFZ EÚ a boji proti podvodom a korupcii v rámci všeobecného vzdelávania v súlade s Komunikačným plánom k ochrane finančných záujmov EÚ v SR.

Z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu a v súvislosti s prijatím opatrení na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 bolo však v mesiacoch marec - jún a október - december 2020 zrušených 19 školení plánovaných podľa schváleného ročného Plánu vzdelávania OFZ EÚ na rok 2020.

V rámci implementácie projektu „**Vzdelávanie oprávnených zamestnancov ÚV SR spolupracujúcich s OLAF-om v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ II.**“, kód ITMS 2014+ č. 301011W645, ONÚ OLAF aj v roku 2020 pripravoval špecifické vzdelávanie zamestnancov Úradu vlády SR v oblasti OFZ EÚ, a to ich účasťou na vzdelávacích seminároch v SR aj v zahraničí.

Z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu a v súvislosti s prijatím opatrení na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 bol však plánovaný špecifický vzdelávací seminár v SR v dňoch od 09. 10. 2020 do 11. 10. 2020 so zameraním na oblasť OFZ EÚ zrušený. Príkazom vedúceho ÚV SR k realizácii opatrení prijatých v súvislosti s aktuálnym vývojom šírenia koronavírusu boli na ÚV SR zároveň zrušené všetky plánované zahraničné pracovné cesty. Z uvedeného dôvodu boli aj plánované odborné školenia v zahraničí taktiež zrušené.

3.2 Činnosť ostatných sieťových partnerov v oblasti OFZ EÚ

3.2.1 Odbor Národný úrad pre OLAF, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Stretnutie ÚV SR s Generálnou prokuratúrou SR a Ministerstvom spravodlivosti SR za účasti európskeho prokurátora za SR

Dňa 16. 12. 2020 sa uskutočnilo v Účelovom zariadení (ďalej len „ÚZ“) Hotel Bôrik v Bratislave pracovné rokovanie ONÚ OLAF so zástupcami GP SR, Ministerstva spravodlivosti SR (ďalej len „MS SR“) a s európskym prokurátorom JUDr. Jurajom Novockým. Predmetom rokovania boli najmä možnosti vzájomnej spolupráce a výmeny informácií medzi Európskou prokuratúrou a ÚV SR, ako aj vzdelávacie aktivity v oblasti OFZ EÚ a v oblasti činnosti Európskej prokuratúry.

Pracovné rokovanie ÚV SR so zástupcami GP SR a MS SR a s európskym prokurátorom JUDr. Jurajom Novockým, 16. 12. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

3.2.2 Odbor Národný úrad pre OLAF a Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

Zamestnanci ONÚ OLAF sa zúčastnili dňa 3. decembra 2020 na 2. stretnutí v rámci 49. konferencie IQ-Net s názvom „Fraud Risk Management in Cohesion Policy & Crisis Responses & Transition to 2021-27“.

Toto podujatie bolo organizované zo strany European Policies Research Centre (Výskumné stredisko pre európske politiky), ktoré prostredníctvom siete IQ Net spája národných a regionálnych partnerov zaoberajúcich sa problematikou štrukturálnych fondov EÚ s cieľom zlepšiť riadenie štrukturálnych fondov EÚ prostredníctvom výmeny skúseností. Stretnutia siete IQ Net sa konajú dvakrát ročne, pričom jednotliví partneri organizujú konferencie na rotačnej báze. V roku 2020 sa malo stretnutie konať aj na Slovensku, ale vzhľadom na situáciu prebiehalo online.

Prípravu a účasť na konferencii za Slovensko **zastrešovalo Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky ako Centrálny koordinačný orgán** (ďalej len „CKO“). Na konferencii sa zúčastnili okrem ONÚ OLAF aj zástupcovia vybraných RO/SO, zástupcovia RO Programu spolupráce INTERACT III (ďalej len „PS INTERACT III“), ako aj zástupcovia kontrolných orgánov ako napr. ÚVO, Protimonopolný úrad SR (ďalej len „PMÚ SR“) v časti týkajúcej sa riadenia rizík. ONÚ OLAF sa zúčastňoval na príprave podkladov prezentovaných v rámci konferencie, ktoré boli zhrnuté vo výslednom materiáli s názvom **„Is fraud risk management in cohesion policy effective and proportionate?“**.

3.2.3 Národná kriminálna agentúra

Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru SR (ďalej aj „NAKA“) je osobitným útvarom Policajného zboru, ktorý odhaľuje a vyšetroje trestné činy poškodzovania finančných záujmov EÚ podľa § 261, § 262 a § 263 Trestného zákona.

NAKA rovnako ako v predchádzajúcich obdobiach, v spojení s jej vecnou príslušnosťou, spravovala e-mailovú schránku infoirq@minv.sk, ktorá slúži zamestnancom verejnej správy na oznamovanie podozrení z protiprávnych konaní s trestnou relevanciou, ktoré majú vplyv na finančné záujmy EÚ. Za

rok 2020 NAKA evidovala **9 podnetov** tohto druhu, čo je rovnaký počet ako v roku 2019. Spôsob ďalšej dispozície s týmito podnetmi vyjadruje nasledujúca tabuľka č.6.

Tabuľka č. 6

spravovaná e-mailová schránka infoirq@minv.sk	
Počet nahlásených vecí (spolu)	9
z toho postúpené inému útvaru Policajného zboru	3
z toho začaté trestné stíhania	1
z toho odmietnuté podľa Trestného poriadku	0
z toho preverované	5

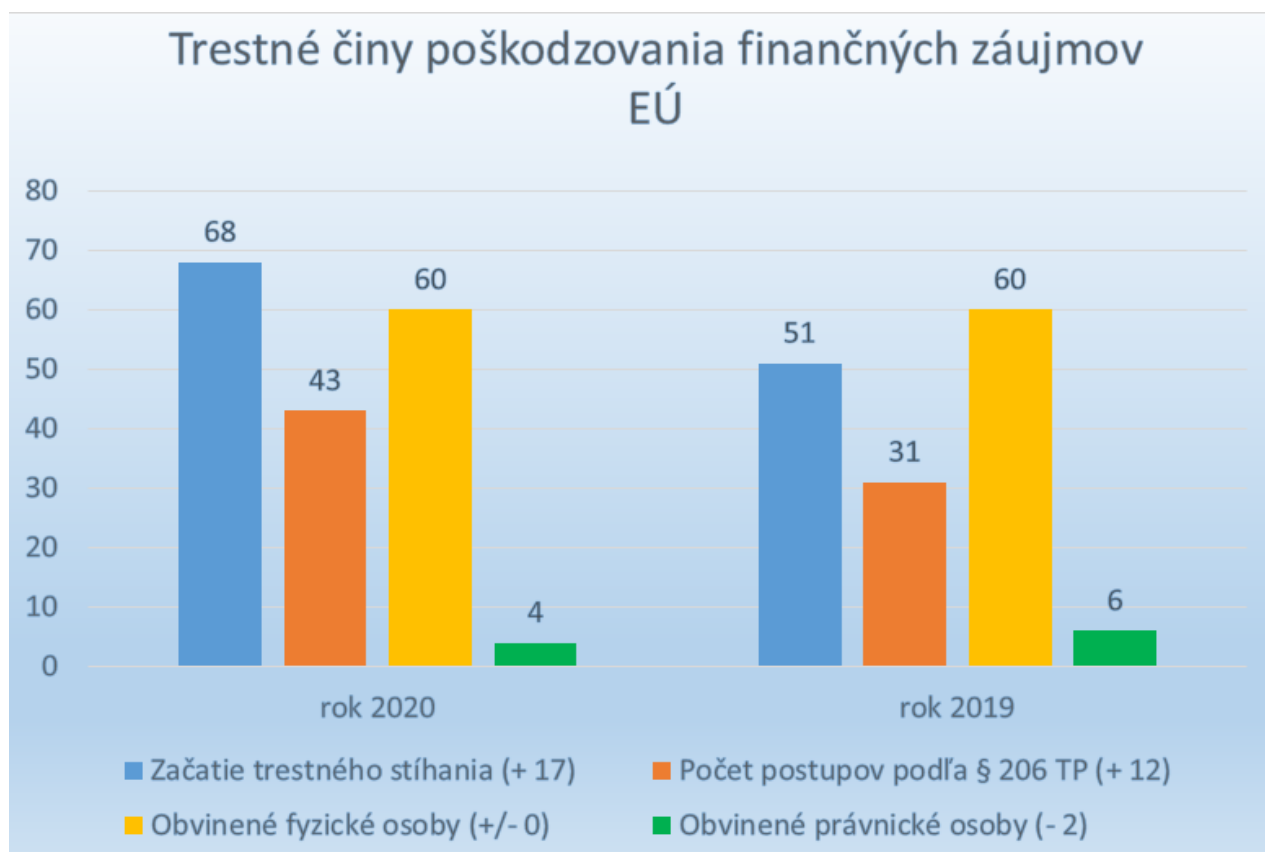
Zdroj: NAKA

NAKA v roku 2020 vo vyšetrovaní a skrátrenom vyšetrovaní evidovala **68** (+17 oproti roku 2019) postupov podľa § 199 Trestného poriadku, čo znamená začatie trestného stíhania; evidovala **43** (+ 12 oproti roku 2019) postupov podľa § 206 Trestného poriadku, čo znamená počet vydaných rozhodnutí, ktorým bolo vznesené obvinenie konkrétnym fyzickým osobám a konkrétnym právnickým osobám. Za trestné činy poškodzovania finančných záujmov EÚ bolo vznesené obvinenie **60** (rovnaký počet ako v roku 2019) fyzickým osobám a **4** (-2 oproti roku 2019) právnickým osobám. Výška škodlivého následku, ktorá bola zadokumentovaná v súvislosti s trestnými činmi poškodzovania finančných záujmov EÚ bola **8 712 002 eur** (+ 5 210 330 eur). Celkový nápad trestných vecí v roku 2020 bol 140. Postupom podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, teda vydaním uznesenia o odmietnutí vecí, bolo ukončených **43** vecí. Uvedené dáta vyjadrené textom prehľadne dokumentuje nasledujúci tabuľka č. 7, resp. graf č.2 :

Tabuľka č. 7

Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru	Od 1.1.2020 – 31.12.2020	
Poškodzovanie finančných záujmov EÚ podľa §261, § 262, § 263 Trestného zákona (nápad v roku 2020)	140	
§ 199 Trestného poriadku (začaté trestné stíhanie) – počet postupov, t. j. rozhodnutí	68	
§ 206 Trestného poriadku (vznesené obvinenie) – počet postupov t. j. rozhodnutí	43	
Počet obvinených za trestné činy poškodzovania finančných záujmov EÚ	Fyzické osoby	Právnické osoby
	60	4
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku – odmietnuté veci	43	
Zadokumentovaná škoda	8 712 002 EUR	

Zdroj: NAKA

Zdroj: NAKA

Celkovo bolo vo vyšetrovaní v roku 2020 obvinených **60 fyzických osôb** a **4 právnické osoby** (obchodné spoločnosti).

Z hľadiska postavenia, resp. funkcie či pracovného zaradenia bolo obvinených:

- 11 samostatne zárobkovo činných osôb/živnostníkov,
- 29 konateľov obchodných spoločností,
- 18 štatutárov (v postavení starosta, predseda predstavenstva, riaditeľ základnej školy),
- 2 zamestnanci (súkromnej spoločnosti, miestnej samosprávy).

K páchaniu trestných činov poškodzovania finančných záujmov EÚ (§ 261, § 262 a § 263 Trestného zákona) spravidla dochádza v súbehu s trestným činom subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona, čo vyplýva zo skutočnosti, že finančné prostriedky sú príslušnými štátnymi orgánmi poskytované z časti z prostriedkov EÚ a z časti z prostriedkov ŠR (ďalej len „ŠR“) SR. Skutková podstata trestného činu subvenčného podvodu tak postihuje protiprávne konania, vzťahujúce sa na dispozíciu s časťou prostriedkov poskytnutých zo ŠR (napr. páchatel' v podkladoch súvisiacich so žiadosťou o príspevok zamlčí alebo uvedie hrubo skreslené či nepravdivé údaje, rozhodujúce pre samotné posúdenie žiadosti). Trestné činy poškodzovania finančných záujmov EÚ sú páchané aj v súbehu s trestným činom machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona. **Poskytovanie prostriedkov zo zdrojov EÚ zároveň vytvára priestor pre korupčné konanie. „Spätné“ preukázanie takéhoto konania**

je však, bez aktívnej spolupráce niektorej z procesných strán, ako aj z dôvodu, že ide o vysoko sofistikovanú trestnú činnosť, veľmi náročné.

V roku 2020 nedošlo k zásadnejším zmenám v oblasti spôsobu páchania trestných činov poškodzovania finančných záujmov EÚ podľa § 261 až § 263 Trestného zákona. Identifikované boli prípady „jednoduchších“ foriem páchania trestnej činnosti so spôsobenou škodou v rozsahu škody väčšej podľa Trestného zákona, kde páchatelia deklarujú zvyčajne svoj podnikateľský úmysel, zámer a podobne, ale po poskytnutí príspevku zamýšľanú podnikateľskú činnosť nevykonávajú a poskytnutý príspevok použijú na iný účel, resp. pre vlastnú potrebu, čo sa snažia zakryť rôznymi falošnými dokladmi. V tejto súvislosti je tiež predpoklad existencie skupiny osôb (v pozadí), ktorá páchatelom pomáha a profituje tiež na trestnej činnosti, nakoľko vzhľadom k osobnosti páchatelov tejto trestnej činnosti je takmer nemožné, aby páchatelia sami spracovali potrebnú dokumentáciu k žiadosti o poskytnutie príspevku z fondov EÚ, avšak vzhľadom na to, že táto trestná činnosť sa nevyšetruje v reálne páchanom čase, ale až ex post, je nemožné zapojenie týchto osôb preukázať.

V súvislosti s poskytovaním prostriedkov fondov EÚ na projekty v rámci výziev vyhlasovaných či už jednotlivými ministerstvami, alebo nimi riadenými organizáciami, už ide o sofistikovanejší spôsob páchania trestnej činnosti, pričom výška škodlivého následku dosahuje vyššiu úroveň a náročnejšie je tiež dokazovanie.

Z poznatkov získaných v pôsobnosti NAKA z vykonaného vyšetrovania vyplýva, že časť finančných prostriedkov určených na schválené projekty nie je reálne preinvestovaná v rámci samotného projektu, ale končí cez rôzne finančné transakcie, ako je fakturovanie fiktívnych výkonov, poradenstvo, reklama, školiace a vzdelávacie aktivity, nákupy predraženého materiálu a tovaru u subjektov (firiem), ktoré realizujú samotný projekt a cez fiktívne fakturovanie prác a služieb sú z firiem finančné prostriedky vyberané a prerozdeľované pre zainteresované osoby, s ktorými majú prijímatelia nenávratného finančného príspevku uzavreté zmluvy o „poradenstve“ a pod.

Vo všeobecnosti tak možno prípady trestných činov poškodzovania finančných záujmov EÚ vyšetrované v pôsobnosti národnej kriminálnej agentúry za rok 2020 rozdeliť do troch základných okruhov, ktoré boli identifikované už v predchádzajúcich obdobiach:

- (1) **prostriedky EÚ poskytované príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na samostatnú zárobkovú činnosť** ako podpora drobným podnikateľom na **prevádzkovanie živnosti** podľa zákona číslo 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov,
- (2) **prostriedky EÚ poskytované na projekty**, ktorým predchádza výzva poskytovateľa (ústredné orgány štátnej správy ako RO pre OP, ustanovizne napojené finančnými vzťahmi na ich rozpočet, rozpočtové organizácie v ich zriaďovateľskej pôsobnosti) na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku,
- (3) **prostriedky vyplácané Pôdohospodárskou platobnou agentúrou refundované z rozpočtu EÚ – priame podpory** pre poľnohospodárov (jednoduchá platba na plochu) – podskupina bodu 2. Aj keď často ide o prípady so škodlivým následkom nedosahujúcim (ani) škodu veľkého rozsahu, resp. škodu značnú podľa Trestného zákona, **identifikované boli skupiny osôb podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktoré opakovane každý rok podávajú trestné oznámenia, predmetom ktorých sú skutočnosti, ktoré sú náročné na vykonanie komplexného**

dokazovania, a preto vyšetrowanie týchto trestných činov, aj pri relatívne malej spôsobenej škode, je časovo náročné, nakoľko **je potrebné spracovať komplexnú analýzu vlastníckych vzťahov k pôde, na ktorú sa uplatňujú dotácie.**

3.2.4 Úrad pre verejné obstarávanie

Na svojej webovej stránke má Úrad ÚVO vytvorenú podstránku „**OLAF**“, ktorá obsahuje informácie, kam je potrebné posilať podozrenia z nezrovnalostí resp. nekalých praktík vo verejnom obstarávaní (ďalej len „VO“), a to nezrovnalosti@uvo.gov.sk. Na túto emailovú adresu bolo v roku 2019 prijatých **19 správ**. Podnety sa **netýkali nezrovnalostí** vo VO vo vzťahu k finančným prostriedkom EÚ.

Novela zákona o verejnom obstarávaní

ÚVO predstavil v roku 2020 vlastný **návrh novely zákona o verejnom obstarávaní**. Zachováva princíp súťaživosti, zrýchľuje VO, posilňuje sa transparentnosť a verejná kontrola. Pre sprísnenie postihov pre zneužívanie uvoľnených pravidiel bol do novely zahrnutý aj návrh na pokrývanie nekalých praktík vo VO. Novela bola konzultovaná na početných rokovaníach s ústrednými orgánmi štátnej správy, zástupcami podnikateľov, tretieho sektora, žúp, s ďalšími odborníkmi z oblasti verejného obstarávania a tiež s EK a OECD. Je veľmi dôležité, aby takáto novela bola odkomunikovaná s EÚ, aby jednotlivé nastavenia korešpondovali s limitmi nastavenými EÚ. Ak by tam bol nejaký rozpor, hrozili by korekcie, najmä z pohľadu eurofondov.

Keďže do medzirezortného pripomienkového konania predložil svoju novelu zákona o verejnom obstarávaní aj vicepremiér pre legislatívu Štefan Holý (Sme rodina), ÚVO si uplatnil dňa 30. 12. 2020 v rámci medzirezortného pripomienkového konania zásadné pripomienky k tejto novele.

Proces kontroly zákaziek financovaných z EŠIF

ÚVO pokračoval v roku 2020 v rokovaníach s EK ako zefektívniť a skrátiť proces kontroly verejného obstarávania zákaziek financovaných z EŠIF. Aj v súlade s programovým vyhlásením vlády v dokumente Moderné a úspešné Slovensko je definované, aby sa ÚVO stalo národnou autoritou v tomto procese kontroly. Túto **iniciatívu „jedenkrát a dost“** podporujú aj samotní prijímatelia eurofondov na Slovensku – Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS), Únia miest Slovenska (ÚMS), Združenie samosprávnych krajov (SK8), ako aj NKÚ SR. Rokovania so zástupcami EK prebehli vo februári 2020 na pôde EK a neskôr online formou.

Rokovanie zástupcov ÚVO so zástupcami DG Regio EK, 07. 02. 2020, Brusel ohľadom zámeru „jedenkrát a dosť“

Videokonferencia Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO) so zástupcami EK, 12. 06. 2020, Bratislava

3.2.5 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Predseda NKÚ SR zasiela informácie o výsledkoch kontrol úradu najvyšším ústavným činiteľom, aby tí pri svojom rozhodovaní vedeli využiť praktické odporúčania, vecné poznatky od kontrolórov, ktoré získali priamo v teréne. V tejto aktivite pokračuje predseda slovenských kontrolórov už od roku 2016. Zistenia národnej autority si často vyžadujú nielen prijímanie praktických opatrení u dotknutého kontrolovaného subjektu, ale tiež zmeny v legislatíve, teda v procesoch, ktoré môže vykonať vláda či parlament. Na základe rizík definovaných v strednodobej stratégii zamerania kontrolnej činnosti sa slovenskí kontrolóri v ostatných dvoch rokoch v čoraz väčšej miere zameriavajú na hodnotenie plnenia kľúčových národných ukazovateľov hospodárnosti, účinnosti v oblasti verejných politík (zdravotníctvo, vzdelávanie, životné prostredie, dopravná infraštruktúra a pod.), ale i plnenie záväzkov, ku ktorým sa SR prihlásila v rámci európskeho či svetového spoločenstva.

NKÚ SR piaty rok za sebou zaznamenáva nárast **podnetov a sťažností od občanov**. Medziročne sa zvýšil ich počet o 5 % a číslo doručených listov i mailov od verejnosti sa blíži k číslu osemsto. Tento vývoj svedčí o rastúcej dôvere obyvateľov voči národnej autorite pre oblasť externej kontroly. Verejnosť v podaniach poukazuje, okrem iného, na neefektívne či nezákonné používanie financií a majetku zo strany ministerstiev, štátnych podnikov, ale aj na netransparentné rozhodovanie verejných činiteľov na úrovni miestnej samosprávy.

3.2.6 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

Spolupráca s OLAF-om pri spoločných colných operáciách

Pokiaľ ide o spoluprácu s OLAF-om na spoločných colných operáciách, oddelenie koordinácie Kriminálneho úradu Finančnej správy (ďalej len „KÚ FS“) zabezpečovalo v roku 2020 realizáciu spoločnej colnej operácie SHIELD. Trvanie operácie Shield bolo plánované od 08. 06. 2020 do 18. 06. 2020. Operačná fáza operácie sa však predĺžila do 03. 07. 2020. Predmetom operácie boli anaboliká a lieky zasielané formou kuriérnych a poštových zásielok. Výsledkom akcie boli tri záchyty anabolík. Tlačová správa nebola v tejto súvislosti vydaná žiadna.

Koordinovaný boj Ministerstva financií SR a Ministerstva vnútra SR proti daňovým podvodom

Finančná správa (ďalej len „FS“) a Policajný zbor sa dohodli v decembri 2020 na užšej spolupráci. Budú koordinovane postupovať v boji proti daňovým únikom a tunelovaniu verejného majetku. Ide o súčasť spoločnej iniciatívy MF SR a MV SR **pri odhaľovaní ekonomickej trestnej činnosti**. Prehĺbenie spolupráce deklarovali po spoločných rokovaníach ministra financií SR Eduarda Hegera a ministra vnútra SR Romana Mikulca s prezidentom finančnej správy Jiřím Žežulkom a v tom čase dočasne povereným prezidentom Policajného zboru SR Petrom Kovaříkom. Intenzívnejšie majú spolupracovať aj nižšie zložky oboch inštitúcií s cieľom lepšieho odhaľovania a postihovania ekonomickej trestnej činnosti. Finančná správa preto napríklad odstráni prekážky, ktoré neumožňovali správcom dane podávať trestné oznámenia priamo policajným orgánom. Ak daňový alebo colný úrad príde k záverom, že sú okolnosti, ktoré nasvedčujú splneniu skutkovej podstaty trestného činu, tak sa obrátia na políciu. Doteraz musel úrad kontaktovať príslušný kontaktný bod, ktorý svojvoľne rozhodol, či bude alebo nebude podané trestné oznámenie. Viac informácií sa nachádza na webovom sídle FS v časti: <https://www.financnasprava.sk/sk/pre-media/novinky/archiv-noviniek/detail-novinky/koordinovany-boj-ts/bc>.

Projekty realizované z programu Hercule III. EK zo strany Finančného riaditeľstva SR

Od 01. 01. 2015 nadobudlo účinnosť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 250/2014 z 26. 02. 2014, ktorým sa ustanovuje program na podporu činností v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ (program Hercule III). Ide o viacročný akčný program na podporu činností v oblasti boja proti podvodom, korupcii a akýmkoľvek iným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. V rámci programu bolo členským štátom pre roky 2014 - 2020 vyčlenených celkovo 104,9 mil. eur na podporu ich boja proti podvodom, korupcii a iným protiprávnym činnostiam. Program pomáha financovať konkrétne projekty, napríklad nákup röntgenových skenerov, technického vybavenia, ktoré sú zamerané na zastavenie pašovania a inej trestnej činnosti proti finančným záujmom EÚ. Program Hercule III je zložený z troch častí: technická asistencia, právne vzdelávanie a štúdiá, semináre a konferencie.

V roku 2020 podpísala **FS SR 3 grantové zmluvy**, v rámci ktorých realizovala projekty z finančného programu Hercule III, 2 na nákup technického vybavenia a 1 na organizovanie školenia:

- **Zlepšenie colného dohľadu a uľahčenie obchodu na hraničnom priechode Vyšné Nemecké (SK) - Užhorod (UA) (č. grantovej zmluvy 878519 — FLOODGATE)**

Projekt je zameraný na zvýšenie efektivity colného dohľadu a uľahčenie obchodu na hraničnom priechode Vyšné Nemecké – Užhorod. V rámci projektu bude na uvedený hraničný priechod zakúpený stacionárny röntgen na kontrolu kamiónov, ktorý prispeje k odhaľovaniu nezákonného obchodu, pašovania a falšovania tovaru, ktoré majú negatívny vplyv na finančné záujmy EÚ. V roku 2020 bolo zabezpečené dodatočné financovanie projektu a vyhlásené VO, ktoré bude ukončené začiatkom roka 2021. Následne bude stacionárny röntgen dodaný a nainštalovaný na daný hraničný priechod.

- **Posilnenie dopravných kontrolných systémov pre boj proti podvodom na vonkajšej hranici EÚ na Slovensku (č. GZ 831516 - SK ANPRS)**

V rámci projektu realizuje FR SR nákup, inštaláciu a prepojenie systému na rozpoznávanie evidenčných čísel dopravných prostriedkov a kontajnerov na hraničných priechodoch Čierna nad Tisou, Maťovce, Vyšné Nemecké a Ubl'a. Vo februári roku 2020 bolo vyhlásené VO, ktoré bolo zrušené, a následne bolo vyhlásené nové VO, ktoré bude ukončené v roku 2021. Z dôvodu opätovného vyhlásenia VO bola predĺžená doba implementácie daného projektu o 12 mesiacov, t. j. do 31. 07. 2021.

- **Tréning zameraný na boj proti podvodom v oblasti DPH pri dovoze tovaru do EÚ (č. grantovej zmluvy 878509 — SK - VAT FRAUD)**

Projekt je zameraný na zvýšenie efektívnosti odhaľovania nezákonného obchodu pri dovoze tovaru v oblasti DPH, ako aj na prehĺbovanie medzinárodnej spolupráce prostredníctvom výmeny osvedčených postupov v danej oblasti. V rámci projektu sa uskutočnia dva cykly 2,5-dňového školenia, na ktorom sa zúčastnia zástupcovia EÚ, colných a daňových orgánov zo Slovinska, Maďarska, Poľska, Česka, Írska, Talianska a Slovenska. Školenie bude zamerané na vytvorenie synergie medzi daňovými a colnými orgánmi členských štátov. Vzhľadom na pandémiu COVID-19 uvedený tréning nebolo možné uskutočniť v roku 2020 tak, ako bolo plánované, pri priaznivom vývoji pandemickej situácie by sa obidva cykly školenia mali uskutočniť v druhej polovici roka 2021.

Vzhľadom na situáciu ohľadom COVID-19 medzinárodné školenie nebolo organizované, ale bolo presunuté na rok 2021.

3.2.7 Bratislavský samosprávny kraj

RO PS INTERACT III aktívne participuje na zdieľaní informácií, napr. prostredníctvom pravidelného predkladania informácií o implementácii programu, príp. účasťou na relevantných školeniach, kde je tiež priestor na výmenu skúseností (napr. zástupcovia PS INTERACT III sa dňa 01. a 03. 12. 2020 zúčastnili na konferencii IQ-Net).

RO PS INTERACT III taktiež aktívne participuje na vypracovávaní podkladov do správ o OFZ EÚ, ktoré predkladá ONÚ OLAF.

3.2.8 Slovenská informačná služba

Aktivity SIS v oblasti OFZ EÚ v SR

Jednou z významných priorít, na ktorú Slovenská informačná služba (ďalej len „SIS“) dlhodobo sústreďuje svoju pozornosť, je OFZ EÚ. SIS priebežne získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie súvisiace s touto problematikou a následne ich odstupuje kompetentným orgánom.

V rámci monitorovania aktivít vzťahujúcich sa na problematiku eurofondov boli zaznamenané viaceré podvody pri čerpaní nenávratných finančných prostriedkov (ďalej len „NFP“), kedy dochádzalo k manipulovaniu verejných obstarávaní na výber dodávateľov prác a tovarov a k vystavovaniu fiktívnych alebo nadhodnotených faktúr s cieľom nelegálneho čerpania dotácií na projekty.

Najzávažnejšie podvody boli realizované organizovaným spôsobom, kedy organizované skupiny zabezpečovali schvaľovanie dotácií na vybrané, zvyčajne predražené, projekty u ich poskytovateľov, kde bola zaznamenaná korupcia pri schvaľovaní projektov a prideľovaní NFP. Organizátori zároveň zabezpečili spolu s príjemcom dotácie manipuláciu výberových konaní na dodávky financované z pridelených dotácií tak, aby zákazky získali vopred určení dodávateľa. Takto získané dotácie smerovali napr. do nákupu poľnohospodárskych strojov a technológií, ktorých schvaľovanie mala v gescii PPA alebo do výstavby obecnej infraštruktúry.

Spravodajská pozornosť bola tiež venovaná neoprávnenému a podvodnému čerpaniu poľnohospodárskych dotácií z PPA, keď boli dotácie alebo ich časť vyplácané spriazneným firmám aj napriek tomu, že na tieto finančné prostriedky nemali nárok. Napr. jednotnú platbu na pôdnu plochu získali spoločnosti na pozemky, na ktoré si nárokovali dotácie aj iné poľnohospodárske subjekty alebo pozemky, ktoré nevlastnili resp. nemali ich v prenájme.

SIS sa ako člen Riadiaceho výboru podieľa na jeho činnosti predovšetkým vo forme spoluúčasti na tvorbe a pripomienkovaní relevantných dokumentov a plnením svojich trvalých úloh, ktoré SIS vyplývajú zo zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe a z Národnej stratégie.

Príslušníci SIS sa zúčastňovali vzdelávacích aktivít (školení) organizovaných ONÚ OLAF s témou OFZ EÚ.

4. Školiace aktivity ONÚ OLAF a ostatných sieťových partnerov

4.1 Odbor Národný úrad pre OLAF

V roku 2020 usporiadal ONÚ OLAF **6 školiacich aktivít** zameraných na oblasť ochrany finančných záujmov EÚ v zmysle Plánu vzdelávania v oblasti OFZ EÚ na rok 2020, na ktorých sa zúčastnilo **361 zamestnancov** partnerov siete AFCOS - riadiacich orgánov, sprostredkovateľských orgánov, implementačných agentúr, certifikačného orgánu, orgánu auditu, prokuratúry a policajných zložiek. Lektormi boli zástupcovia vybraných partnerov siete AFCOS z GPSR, PMÚ SR, UVO, MF SR a FR SR.

Témami školení boli:

- Európska prokuratúra - vznik, fungovanie a vzťahy s inštitúciami,
- Pravidlá ochrany hospodárskej súťaže a kartelové dohody vo verejnom obstarávaní,
- Najčastejšie porušovania zákona o verejnom obstarávaní identifikované pri výkone dohľadu,
- Najčastejšie sa vyskytujúce problémy pri aplikácii zákona o finančnej kontrole a audite,
- Finančná kontrola a audit v rámci EŠIF,
- Ochrana finančných záujmov EÚ z pohľadu Finančnej správy SR.

Cieľom školení bolo zlepšiť systém OFZ EÚ a posilniť administratívne kapacity SR v tejto oblasti prostredníctvom zabezpečenia školiacich aktivít podľa požiadaviek orgánov zainteresovaných do OFZ EÚ na Slovensku.

Z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu a v súvislosti s prijatím opatrení na zabránenie šírenia ochorenia COVID -19 bolo v roku 2020 zrušených 19 plánovaných odborných školení pre partnerov siete AFCOS.

Školenie: Európska prokuratúra - vznik, fungovanie a vzťahy s inštitúciami, 29. 01. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

Školenie: Úvod k pravidlám ochrany hospodárskej súťaže a kartelové dohody vo verejnom obstarávaní, 06. 02. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

Školenie: Najčastejšie porušovania zákona o verejnom obstarávaní identifikované pri výkone dohľadu, 04. 03. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

Školenie: Najčastejšie sa vyskytujúce problémy pri aplikácii zákona o finančnej kontrole a audite, 03. 09. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

Školenie: Ochrana finančných záujmov EÚ z pohľadu Finančnej správy SR, 06. 10. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

4.2 Ostatní sieťoví partneri

4.2.1 Úrad pre verejné obstarávanie

ÚVO organizoval začiatkom roka 2020 viacero školení prezenčnou formou, avšak z dôvodu pandemickej situácie od marca 2020 organizoval už len online školenia.

Témami školení bolo Zelené verejné obstarávanie – papier, počítače, vozidlá (51 účastníkov), Sociálne verejné obstarávanie (27 účastníkov), Elektronizácia verejného obstarávania vs. informačný systém EVO (40 účastníkov), Odborné vzdelávanie audítorov v rámci štátnej správy – Najčastejšie porušenie zákona o verejnom obstarávaní (254 účastníkov), Zákazka s nízkou hodnotou (657 účastníkov), Aplikačná prax verejných obstarávaní so sociálnym aspektom – Implementačná agentúra + ÚVO (152 účastníkov), Školenie EVO – 224 účastníkov, Školenie pri otvorení stálych pracovísk ÚVO (224 účastníkov), Interné vzdelávanie zamestnancov – Princípy vo verejnom obstarávaní (48 účastníkov), Interné vzdelávanie zamestnancov – Podmienky účasti (29 účastníkov), Interné vzdelávanie zamestnancov – Zelené verejné obstarávanie (47 účastníkov).

4.2.2 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

V súvislosti s OFZ EÚ v SR zástupcovia PMÚ SR v priebehu roka 2020 **viedli ako lektori 3 školiace aktivity** pre zamestnancov verejnej správy SR **o pravidlách ochrany hospodárskej súťaže a protisúťažných praktikách vo VO**. Počas nich poukázali aj na rozhodnutia PMÚ SR o kartelových dohodách podnikateľov v procese VO financovaných z verejných zdrojov, vysvetlili posudzovanie účasti združení podnikateľov - konzorcií v takýchto VO a s pomocou praktických príkladov prezentovali indície protisúťažného správania vo VO. Z uvedeného počtu sa 1 školiaca aktivita uskutočnila v zmysle Plánu vzdelávania v oblasti OFZ EÚ na rok 2020 v spolupráci s ONÚ OLAF a ďalšie 2 školiace aktivity sa uskutočnili v zmysle Centrálného plánu vzdelávania AK EŠIF Úradu vlády SR na rok 2020 v koordinácii so zástupcom MIRRI SR.

Zástupcovia oboch inštitúcií na týchto školiacich aktivitách spoločne prezentovali aj spoluprácu v oblasti EŠIF v rámci Systému riadenia EŠIF na PO 2014 - 2020.

Na uvedených školiacich aktivitách sa zúčastnilo celkovo **vyše 80 účastníkov**.

Na základe Centrálného plánu vzdelávania AK EŠIF Úradu vlády SR na rok 2020 zástupcovia PMÚ SR **ako lektori viedli aj ďalšie 3 školiace aktivity**. Počas nich sa zaoberali najmä **pravidlami a podmienkami poskytovania štátnej pomoci a minimálnej pomoci**, postupom a pravidlami **poskytovania príspevku z EŠIF** v súlade so zákonom č. 292/2014 Z. z. a poskytovania príspevku **na finančné nástroje** v súlade so zákonom č. 358/2015 Z. z. a zároveň aj centrálnym registrom o poskytnutej pomoci **IS SEMP** (Informačný systém pre monitorovanie a evidenciu). Na týchto školiacich aktivitách týkajúcich sa prevažne štátnej pomoci, príspevkov poskytovaných z EŠIF a finančných nástrojov sa zúčastnilo celkovo približne **110 účastníkov**.

Zároveň niekoľkí **zástupcovia PMÚ SR ako účastníci absolvovali školiace aktivity**, ktoré súviseli s témou OFZ EÚ, organizované v súlade s uvedenými plánmi vzdelávania na rok 2020.

PMÚ SR aj v roku 2020 pokračoval vo zvyšovaní povedomia o oblasti štátnej pomoci počas **pracovných stretnutí so zástupcami poskytovateľov pomoci**, ktorými boli zástupcovia ministerstiev a vybraných miest SR. Uskutočnilo sa ich celkovo **37**, pričom mnohé z nich prostredníctvom online komunikačných platforiem. Okrem toho zrealizoval uvádzacie **online školenie pre vybrané samosprávne kraje**

o poskytovaní pomoci podľa nariadenia č. 1307/2007. Tiež z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 sa zvýšil počet **telefonických konzultácií PMÚ SR so zástupcami poskytovateľov pomoci a vykonávateľmi schém pomoci** a v spojitosti so situáciou spôsobenou šírením tohto ochorenia PMÚ SR aktívne využíval online priestor aj na **konzultácie o existujúcich a plánovaných opatreniach pomoci**.

4.2.3 Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (ďalej len „ÚPPVII SR“)/MIRRI SR zorganizovalo v roku 2020 **7 školení** k systému ARACHNE. Vyškolených bolo **175 účastníkov**. Školiteľmi boli zamestnanci MIRRI SR.

Aktivity odboru administratívnych kapacít EŠIF za rok 2020 v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v SR

Odbor administratívnych kapacít Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej aj ako „AK“ alebo „AK EŠIF“) od 1. 10. 2020 na MIRRI SR, do 30. 09. 2020 na ÚV SR, v rámci **Centrálneho plánu vzdelávania AK EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej „CPV“)** v roku 2020 realizoval **59 prezenčných a dištančných vzdelávacích aktivít, v rámci ktorých** vyškolil celkovo **1 638 účastníkov**. Vzdelávacie aktivity boli tematicky zamerané na najkľúčovejšie oblasti prebiehajúcej implementácie EŠIF, vychádzajúce zo systému riadenia a systému finančného riadenia EŠIF a ďalších riadiacich dokumentov, zákonov SR, usmernení a nariadení EK.

Vzdelávacie aktivity boli určené pre štandardizované a neštandardizované pracovné pozície AK EŠIF v zmysle vypracovaných kompetenčných modelov, ktoré sú súčasťou CPV. Prezenčné vzdelávacie aktivity sa uskutočnili v priestoroch hotela Bôrik a v relevantných moduloch boli doplnené o praktické cvičenia v systéme ITMS2014+ a ARACHNE. Lektormi vzdelávacích aktivít boli gestori zákonov a odborníci pre dané oblasti v rámci EŠIF, spoluautori riadiacej a inej dokumentácie, najmä z MF SR, MIRRI SR, PMÚ SR, ÚVO a ďalších inštitúcií.

Prezenčné vzdelávacie aktivity zamerané na OFZEÚ v SR boli najmä v oblasti VO, ako **Kontrola verejného obstarávania projektov financovaných z EŠIF - prípadové štúdie, Kontrola verejného obstarávania projektov financovaných z EŠIF - AK VO, Úvod k pravidlám ochrany hospodárskej súťaže - protisúťažné praktiky vo VO a dištančné vzdelávanie Úvod ku kontrole verejného obstarávania - e-learning**, v rámci ktorých bolo v roku 2020 zorganizovaných spolu 14 vzdelávacích aktivít, pričom bolo vyškolených 311 účastníkov v tejto téme. Lektormi školení boli zástupcovia ÚVO, PMÚ SR a MIRRI SR. Ďalšou vzdelávacou aktivitou zameranou na OFZEÚ v SR bola v roku 2020 vzdelávacia aktivita **Nezrovnalosti a finančné opravy**, ktorá bola zorganizovaná jedenkrát a zúčastnilo sa na nej 35 účastníkov. Lektormi uvedeného školenia boli zástupcovia CO z MF SR.

Názov	Počet školení za rok 2020	Počet vyškolených za rok 2020
Úvod ku kontrole verejného obstarávania – E- learning	8	156
Úvod k pravidlám ochrany hospodárskej súťaže – protisúťažné praktiky vo VO	2	51
Nezrovnalosti a finančné opravy	1	35
Kontrola verejného obstarávania projektov financovaných z EŠIF – prípadové štúdie	2	59
Kontrola verejného obstarávania projektov financovaných z EŠIF – AK VO	2	45
Spolu	15	346

Je potrebné poznamenať, že téma OFZ EÚ v SR bola v rôznej miere súčasťou aj ďalších vzdelávacích aktivít organizovaných v rámci CPV, ako napr. Kontrola projektu v EŠIF, Systém riadenia EŠIF na PO 2014 – 2020 a ďalších.

V roku 2020 odbor AK EŠIF pripravil v spolupráci s PMÚ SR voliteľný dištančný kurz **Rizikové indikátory**, ktorým chce prispieť k lepšej orientácii v oblasti rizikových indikátorov možnej kolúzie vo VO. V snahe doceliť kvalitnejšie vyhodnocovanie identifikovaných rizikových indikátorov protisúťažného správania bola okrem štandardných prezenčných školení administratívnych kapacít vykonávaných zamestnancami úradu sprístupnená voliteľná vzdelávacia aktivita, ktorú je možné absolvovať dištančnou formou. Administratívne kapacity sa tak môžu detailne oboznámiť s povahou každého rizikového indikátora, vrátane spôsobu vyhodnotenia jeho relevancie na základe detailných charakteristík a špecifik príslušného indikátora. PMÚ SR si od uvedeného sľubuje výrazné zníženie počtu nerelevantných podnetov, ktoré v minulosti významne obmedzili jeho schopnosť koncentrovať svoje kapacity na prípady s predpokladom odhalenia a preukázania protisúťažnej koordinácie uchádzačov v rámci VO súvisiacich s čerpaním prostriedkov z EŠIF. Od septembra 2020, kedy bol uvedený kurz spustený do prevádzky, v rámci IS LMS sa na ňom zúčastnilo 49 účastníkov.

Prezentácie a program jednotlivých vzdelávacích aktivít sú zverejnené na portáli <https://cpv.vlada.gov.sk/>.

4.2.4 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

FR SR v troch mestách na Slovensku (Bratislava, Banská Bystrica a Košice) zorganizovala v priebehu júna bezplatné školenia na tému daň z príjmov právnických osôb a pandémie. Školenie sa konalo v každom meste v predpoludňajších aj popoludňajších hodinách. V júni preškolili príslušníci FR SR na tomto špecifickom školení spolu 160 klientov z celého Slovenska. Školenie malo veľký úspech. Svedčia o tom aj pozitívne reakcie školených klientov, ktorí ocenili nielen obsah školenia, ale aj prístup školiťel'ov.

FR SR poskytla účastníkom školenia prehľad o mimoriadnych opatreniach a osobitných podmienkach uplatňovania opatrení v oblasti dane z príjmov právnických osôb v súvislosti s pandemiou. Účastníkom školenia odborní školiťelia priamo z FR SR vysvetlili vybrané ustanovenia zákona 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, ktoré boli novelizované práve pre pandémiu koronavírusu. FR SR vyhlásila aj ďalšie školenia na

rôzne iné témy, ktoré boli realizované od septembra. Zároveň pokračovala v školeniach, ktoré museli byť pre opatrenia spojené s pandémiou zrušené.

Prípravu jednotlivých školení zastrešuje Akadémia FS v spolupráci s lektormi - zamestnancami FS, ktorí sú odborníci s dlhodobou praxou v oblasti správy daní a ciel. Cieľom školení je poskytnúť širšie možnosti klientom FS v oblasti vzdelávania v daňovej a colnej problematike a získať osvedčenia o odbornej spôsobilosti v týchto oblastiach priamo od odborného garanta – FS.

Všetky podrobnejšie informácie o vyhlásených školeniach sú dostupné na [portáli finančnej správy](#).

4.2.5 Ministerstvo financií Slovenskej republiky

V roku 2020 bolo odborom AK EŠIF (lektori **MF SR - CO**) zrealizované 1 školenie týkajúce sa problematiky nezrovnalostí a finančných opráv pre RO/SO a iné orgány zapojené do implementácie EŠIF, pričom bolo celkovo preškolených 35 účastníkov.

V roku 2020 neboli zrealizované MF SR – CO interné školenia týkajúce sa nezrovnalostí a finančných opráv.

V roku 2020 boli sekciou auditu a kontroly MF SR (lektori **MF SR - OA**) zrealizované **2 školenia** týkajúce sa najčastejších problémov vyskytujúcich sa pri aplikácii zákona o finančnej kontrole a audite zamerané na finančnú kontrolu, určené pre orgány verejnej správy, vrátane orgánov zapojených do implementácie EŠIF. Celkovo bolo vyškolených **73 účastníkov**, z toho 11 účastníkov za rezort MF SR. Zároveň sekcia auditu a kontroly MF SR (lektori MF SR - OA) zrealizovala **5 školení** týkajúcich sa vybraných metodických usmernení k postupom pre výkon vládneho auditu so zameraním na medzinárodné zdroje pre zamestnancov Úradu vládneho auditu, na ktorých bolo preškolených **157 účastníkov**.

Okrem uvedených školení sekcia auditu a kontroly MF SR (externí lektori) zrealizovala pre orgány verejnej správy, vrátane orgánov zapojených do implementácie EŠIF **4 školenia** týkajúce sa najčastejších porušení zákona o VO, na ktorých bolo celkovo vyškolených **255 účastníkov**, z toho 33 účastníkov za rezort MF SR, **1 školenie** na tému Nákladovo výnosová analýza, na ktorom bolo vyškolených **49 účastníkov**, z toho 4 účastníci za rezort MF SR, **1 školenie** (webinár) na tému Hodnotenie kvality podľa medzinárodne uznávaných audítorských štandardov, na ktorom bolo vyškolených **70 účastníkov**, z toho 20 účastníkov za rezort MF SR a **1 školenie** (webinár) na tému Personálny a organizačný audit, na ktorom bolo vyškolených **67 účastníkov**, z toho 21 účastníkov za rezort MF SR.

Ostatní sieťoví partneri neorganizovali školiace aktivity zamerané na oblasť OFZ EÚ, avšak zúčastňovali sa na školeniach organizovaných v tejto oblasti ONÚ OLAF.

5. Aktivity v oblasti informovanosti a zvyšovania povedomia o ochrane finančných záujmov EÚ

5.1 Odbor Národný úrad pre OLAF

Leták ONÚ OLAF

V rámci propagácie OFZ EÚ v SR ďalej ONÚ OLAF šíril leták o svojej činnosti a činnosti OLAF napr. na seminári organizovanom pre riaditeľov materských a základných škôl Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“) a školeniach organizovaných pre partnerov siete AFCOS. Taktiež bol leták zaslaný na regionálne Informačno-poradenské centrá (ďalej len „IPC“) zamerané na poradenstvo v rámci využívania eurofondov v SR, vytvorené v rámci Integrovanej siete IPC, ktorú zastrešuje CKO na MIRRI SR.

Príspevok na sociálnych sieťach

S cieľom priblížiť činnosť OLAF-u verejnosti na Slovensku bolo preložené do slovenčiny jedno z videí OLAF-u, ktoré je umiestnené na webovom sídle ONÚ OLAF v časti: <https://www.olaf.vlada.gov.sk//informacne-materialy/>. Dňa 03. 12. 2020 bolo toto video vrátane titulok pre nepočujúcich zverejnené v spolupráci s odborom informovania a publicity (ďalej len „OIP“) na facebookovom profile [Eufondy](https://www.facebook.com/Eufondy) s titulom: POZNÁTE ÚRAD OLAF? A VEDELI STE, ŽE SPOLUPRACUJE S ÚRADOM VLÁDY SR?: <https://www.facebook.com/watch/?v=1021846311649889>. V príspevku odbor informuje, čo je úlohou Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a aké úlohy vykonáva ONÚ OLAF. Zároveň je v príspevku propagovaná emailová adresa nezrovnalosti@vlada.gov.sk na nahlasovanie podozrení zo zneužitia finančných prostriedkov EÚ na Slovensku. V uvedenej aktivite plánuje ONÚ OLAF pokračovať aj v roku 2021.

ONÚ OLAF zverejnil príspevok v decembrovom vydaní Newslettera Eufondy, ktorý vydáva OIP ÚV SR. V príspevku odbor informuje kam je možné nahlásiť podozrenie zo zneužitia finančných prostriedkov EÚ, čo je úlohou ONÚ OLAF, čo je OLAF, čo rozumieme pod ochranou finančných prostriedkov EÚ, čo sú finančné záujmy EÚ, prečo treba chrániť prostriedky EÚ, kedy dochádza k podvodu, ako nahlásiť podozrenie z nezrovnalostí a čo má podnet obsahovať.

Vzdelávanie pedagógov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ

ONÚ OLAF v roku 2020 uskutočnil dňa 13. februára 2020 v rámci iniciatívy „**Vzdelávanie detí a mládeže v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii**“ ďalší zo série seminárov organizovaných pre riaditeľov a učiteľov základných a stredných škôl v SR na tému OFZ EÚ. Na seminári pod názvom: „**Podvody a korupcia v súvislosti s ochranou finančných záujmov EÚ**“ sa zúčastnilo 51 riaditeľov a učiteľov materských, základných a stredných škôl BSK a zamestnancov z Metodicko-pedagogického centra. Cieľom série seminárov je bližšie vysvetliť témy súvisiace s bojom proti podvodom a korupcii v súvislosti s OFZ EÚ, objasniť základné pojmy, úlohu ÚV SR v tejto oblasti a spolu s lektormi z praxe (NAKA P PZ SR, Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR) poskytnúť všetky potrebné praktické informácie. V súvislosti s organizáciou seminára pre riaditeľov a učiteľov materských, základných a stredných škôl vydal ONÚ OLAF tlačovú správu: <https://www.olaf.vlada.gov.sk//vzdelavanie-ako-prevencia-dalsi-seminar-pre-riaditelov-skol-na-temu-podvodov-a-korupcie-v-suvislosti-s-ochranou-financnych-zaujmov-europskej-unie-na-slovensku/>.

Seminár: Podvody a korupcia v súvislosti s ochranou finančných záujmov EÚ, 13. 02. 2020, ÚZ Hotel Bôrik, Bratislava

5.2 Odbor informovanosti a publicity na Úrade vlády Slovenskej republiky

Súťaž Mladý Európan 2020 online

OIP ÚV SR participoval na príprave a realizácii **15. ročníka vedomostnej súťaže "Mladý Európan"**, ktoré sa po prvýkrát uskutočnilo v online priestore. Vo finále Mladého Európana súťažilo 12 súťažných tímov – víťazov regionálnych kôl - zo stredných škôl z celého Slovenska, ktorí súťažili vo vedomostiach z oblasti európskej histórie, geografie, zaujímavostí o EÚ či významných osobností EÚ a jej členských krajín. Otázky sa týkali aj OFZ EÚ. Záštitu nad súťažou tento rok prevzal podpredseda Európskej komisie pre medziinštitucionálne vzťahy a strategický výhľad pán Maroš Šefčovič. Partnerom súťaže je ÚV SR. Súťaž podporila aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Súťaž je určená študentom 3. a 4. ročníkov gymnázií a stredných odborných škôl z celého Slovenska. Organizuje ju Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku spoločne s 10 regionálnymi informačnými centrami Europe Direct. Podujatie prebiehalo na jar a ukončilo ho finále dňa 19. 11. 2020. <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/finale-vedomostnej-sutaze-mlady-europan-2020/>

Webové sídlo ONÚ OLAF <http://www.olaf.vlada.gov.sk/> bolo v roku 2020 priebežne aktualizované.

5.3 Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

FR SR taktiež vydáva interný spravodaj pre zamestnancov FS, ako aj externý spravodaj určený pre verejnosť. Využíva tiež Facebook, LinkedIn, Instagram, Youtube a verejnosť môže komunikovať s FS aj prostredníctvom infolinky/call centra alebo elektronicky/emailovou komunikáciou zvlášť pre colnú a zvlášť pre daňovú oblasť (všetky informácie aj postup komunikácie v konkrétnych oblastiach sú na webovej stránke FS), či prostredníctvom chatbotu Finančnej správy Taxana.

Prijímanie informácií a podnetov od verejnosti je zabezpečené prostredníctvom e-mailovej adresy pokladnica@financnasprava.sk, sťažnosti týkajúce sa konania orgánov FS ([zákon č. 9/2010 Z. z.](#)) staznosti@financnasprava.sk. Tiež sa verejnosť môže obrátiť na FS aj e-mailom na Kriminálny úrad finančnej správy oskufs@financnasprava.sk alebo písomne na adresu: Kriminálny úrad finančnej správy, Bajkalská 24, 824 97 Bratislava. K dispozícii je aj spoľatné telefónne číslo 02/58 25 13 11.

Podnety týkajúce sa **trestnej činnosti v oblasti DPH, spotrebných daní** (tabak, cigarety, lieh, minerálne oleje), ale aj nezákonného dovozu, vývozu a tranzitu drog a nebezpečných materiálov, porušovania colných predpisov alebo práv duševného vlastníctva možno nahlásiť na **zelenú linku: +421 (800) 11 01 10**

Infolinka (048/43 17 222) je najvyťaženejším nástrojom pri komunikácii s verejnosťou. Finančná správa prostredníctvom nej poskytuje odborné informácie k daňovým a colným predpisom.

FS a informácie o Brexite

V septembri 2020 FS spustila aktualizovanú podstránku „Brexit“ na svojom portáli, kde sa nachádzajú všetky colné a daňové informácie o tom, ako sa zmení vzájomný režim medzi Európskou úniou a Veľkou Britániou od roku 2021. Dovoz alebo vývoz tovaru od 1. januára 2021 podlieha colnému konaniu. Všetky podrobnejšie informácie k Brexitu sú dostupné na [portáli finančnej správy](#), rovnako ako aj na jej sociálnych sieťach. K dispozícii je aj nonstop call centrum finančnej správy v colných otázkach.

5.4 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Informačné aktivity NKÚ SR vychádzajú z komunikačnej stratégie a ročného akčného plánu. V priebehu roka 2020 bolo vydaných **55 tematických tlačových správ**, ktoré vo väčšine prípadov prezentovali závery ukončených kontrolných akcií. Predseda a oficiálni predstavitelia NKÚ SR sa zúčastnili na troch tlačových konferenciách. Tlačové konferencie sa týkali spolupráce s ÚVO na metodike VO, záverov kontroly Protipožiarneho systému štátnych lesov (téma sa týkala aj eurofondov a PPA) a tretia bola výročná, zároveň prvá online, kde sa hovorilo o kontrolnom systéme MŠVVaŠ SR v oblasti športu. NKÚ SR okrem vydávania štandardných tlačových správ pristúpil k prezentácii výsledkov svojej práce účinným využívaním moderných nástrojov, audio príspevkov, videoprezentácií a sociálnych sietí (Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter, YouTube – spolu 5 770 sledovateľov).

Oficiálna internetová stránka NKÚ SR (www.nku.gov.sk) ponúka nielen základné informácie o národnej autorite pre oblasť externej kontroly a správy z ukončených kontrolných akcií. Návštevník webového sídla môže získať aj informácie o pripravovaných kontrolách, o akciách, ktoré práve prebiehajú, či o aktivitách kontrolnej inštitúcie na národnej i medzinárodnej úrovni.

5.5 Úrad pre verejné obstarávanie

Verejná politika otvorenej komunikácie

V novele zákona o VO je predstavená aj verejná politika otvorenej komunikácie kontrolného orgánu, ktorá bola vypracovaná na základe materiálu „*Nech právny štát hovorí*“ (ISBN: 978-80-570-1587-1), link: <https://www.uvo.gov.sk/vsetky-temy-4e3.html?id=617>.

V zmysle tohto návrhu by malo byť povinnosťou a záväzkom štátnych orgánov vyvíjať aktivity tak, aby bola zvyšovaná miera informovanosti o ich činnosti. Takto navrhnutý koncept otvorenej komunikácie má posilňovať verejnú kontrolu, v prípade kontrolných orgánov aj posilňovať prevenciu.

Legislatívne ukotvenie takejto verejnej politiky je v súlade s cieľmi a hodnotami EÚ (OLAF, ale aj medzinárodných organizácií, akými sú OECD, či OSN). Generálnemu riaditeľovi OLAF-u bola táto verejná politika otvorenej komunikácie predstavená listom predsedu ÚVO v apríli 2020.

Boj proti korupcii

ÚVO sa inšpiroval Francúzskou protikorupčnou agentúrou a ich filozofiu pravidiel boja proti korupcii v roku 2020 zapracoval do jeho výpočtov a hodnotení korupčných rizík tak, aby nastavil bezpečný systém oznamovania korupcie a protispoločenskej činnosti. V auguste 2020 získalo ÚVO certifikát ISO 37001 systém manažérstva proti korupcii, čím ÚVO potvrdil dlhodobý záujem a prístup aktívneho boja proti korupcii.

Aktivita ÚVO pre žiakov základných škôl

ÚVO už v roku 2018 spustilo aktivitu pre žiakov základných škôl - vyučovaciu hodinu o verejných nákupoch. V roku 2020 sa táto aktivita oficiálne začlenila do dobrovoľných učebných osnov pre základné školy do vzdelávacieho predmetu o finančnej gramotnosti. Hodina je koncipovaná interaktívne, približuje problematiku hospodárenia s verejnými peniazmi formou simulácie verejnej súťaže na dodávanie mobilných telefónov. Na webovej stránke Štátneho pedagogického ústavu sa nachádza metodika pre učiteľov základných škôl o verejných nákupoch. Aj takouto výchovnou formou je možné

naučiť a podporovať princíp zodpovednosti, čestnosti, férovosti a hospodárnosti v nasledujúcich generáciách: <https://www.uvo.gov.sk/vsetky-temy-4e3.html?id=736> .

Metodicko-vzdelávacie materiály

Komplexné materiály k rôznym témam VO pripravuje aj Inštitút verejného obstarávania, ktorý bol zriadený pod ÚVO. Týmito materiálmi sa zvyšuje povedomie a správny výklad procesu verejného obstarávania. V roku 2020 začal vydávať okrem materiálov aj podcasty k metodike verejného obstarávania. Inštitút tiež zabezpečuje vzdelávanie v oblasti VO. Inštitút pripravil infografiky ako základné orientačné pomôcky pri procese VO a vydáva všeobecné metodické usmernenia tam, kde si to situácia vyžaduje.

V roku 2020 pripravil metodicko-vzdelávacie materiály a podcasty k témam: Obstarávanie nájomných bytov, Konflikt záujmov vo VO, Výber z metodickej činnosti ÚVO. Na pravidelnej báze pripravuje mesačník „ÚVOdzovky“, v ktorom prináša zaujímavé rozhodnutia a metodické usmernenia a rozhodnutia Súdneho dvora EÚ.

5.6 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

PMÚ SR vydáva štyrikrát ročne pre odbornú a širšiu verejnosť newsletter Súťažný spravodajca. Prostredníctvom jednotlivých vydaní pravidelne prináša verejnosti prehľad informácií o aktuálnom dianí v oblasti ochrany hospodárskej súťaže a koordinácie štátnej pomoci, súhrn svojich najvýznamnejších výsledkov činnosti v uplynulom období a aj niekoľko zaujímavosti zo zahraničných súťažných inštitúcií. V roku 2020 v ňom okrem iného **zverejnil aj aktuality z oblasti OFZ EÚ, vrátane informácie o vydaní 31. Výročnej správy EK o OFZ EÚ a boji proti podvodom (č. 3/2020) a Výročnej správy o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2019 (č. 2/2020)**. Všetky vydania Súťažného spravodajcu sú dostupné na webovom sídle PMÚ SR www.antimon.gov.sk/newsletter-sutazny-spravodajca/.

5.7 Bratislavský samosprávny kraj

RO PS INTERACT III pravidelne zverejňuje tlačové správy o OFZ EÚ na svojej webovej stránke: <https://bratislavskykraj.sk/urad-bsk/eurofondy-a-regionalny-rozvoj/program-spoluprace-interact/>.

Konkrétne ide o:

- 31. výročná správa o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti podvodom za rok 2019,
- Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2019,
- 20. výročná správa OLAF-u za rok 2019,
- Tlačové správy Európskeho úradu pre boj proti podvodom,
- Tlačové správy a oznamy týkajúce sa ochrany finančných záujmov EÚ (Odbor Národný úrad pre OLAF).

RO PS INTERACT III má na svojej internetovej stránke odkaz na nahlasovanie podvodov a nezrovnalostí.

RO PS INTERACT III má zavedené postupy na oznamovanie podvodov, ako aj konfliktu záujmov, a to interne, ako aj OLAF-u. Zamestnanci RO, CO a ostatné subjekty, ktoré sú zapojené do implementácie PS

INTERACT III (prijímateľ), prípadne verejnosť môžu oznamovať všetky podozrenia z nekalého konania. Oznámenie môže byť podané:

- a) listom,
- b) emailom na adresu kontrolor@region-bsk.sk,
- c) priamym linkom Nahlasovanie podvodov a nezrovnalostí prepojeným na ONÚ OLAF.

RO PS INTERACT III **má nastavené kontrolné mechanizmy a systém predchádzania podvodov** spôsobom, ktorý od začiatku implementácie dostatočne zabezpečuje elimináciu podozrení z podvodu.

RO PS INTERACT III každý rok, spravidla v mesiaci február, vykonáva **ročné hodnotenie rizík podvodov** na úrovni programu spolupráce a na základe jej výsledkov pripraví v prípade potreby ročný akčný plán riadenia rizík podvodov.

Počas implementácie PS INTERACT III neboli zaevidované žiadne podozrenia z podvodu.

Každá zistená nezrovnalosť je zaevidovaná v systéme eMS a v súlade so Systémom riadenia a implementácie pre PS INTERACT III zaslaná na emailovú adresu co_nzr_INTERACTIII@mfsr.sk.

6. Vydávanie tlačových správ

6.1 Odbor Národný úrad pre OLAF

V záujme zabezpečiť informovanosť širokej verejnosti na Slovensku o problematike boja proti podvodom v súvislosti s OFZ EÚ bolo na webovom sídle ONÚ OLAF zverejnených v roku 2020 celkovo **11 tlačových správ** súvisiacich s OFZ EÚ. Tlačové správy sa týkali zverejnenia informácií o školeniach realizovaných ONÚ OLAF v spolupráci so sieťovými partnermi, Plánu vzdelávania na rok 2020, informácií o aktivitách ONÚ OLAF, OLAF-u, EK v oblasti OFZ EÚ v SR (najmä informácia o vydaní výročných správ) a o seminári pre pedagogických pracovníkov v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom pod MŠVVaŠ SR pri presadzovaní výučby finančnej gramotnosti na školách v SR a pod.

ONÚ OLAF **zverejnilo** na webovom sídle ONÚ OLAF a v spolupráci s členmi PSK na webových sídlach sieťových partnerov **Výročnú správu Komisie EP a Rade Ochrana finančných záujmov EÚ – Boj proti podvodom za rok 2019 (tzv. „PIF správa“), Výročnú správu o činnosti OLAF-u za rok 2019 a Výročnú správu o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2019. ONÚ OLAF taktiež informoval na svojom webovom sídle o vypracovaní Ročnej správy o nezrovnalostiach za rok 2019.**

6.2 Ostatní sieťoví partneri

V roku 2020 vydali tlačové správy (ďalej aj „TS“) týkajúce sa problematiky OFZ EÚ aj nasledujúci sieťoví partneri:

OIP zverejňuje na webovom sídle eufondy.sk všetky tlačové správy podľa požiadaviek ONÚ OLAF, ako napríklad o 31. výročnej správe o ochrane finančných záujmov EÚ - boj proti podvodom za rok 2019: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/boj-proti-podvodom-31-vyroczna-sprava-o-ochrane-financnych-zaujmov-eu/> a tlačovú správu, týkajúcu sa činnosti OLAF-u a jeho spolupráce s ÚV SR: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/poznate-urad-olaf-a-vedeli-ste-ze-spolupracuje-s-uradom-vlady-sr/>

Taktiež zverejnil OIP v rámci spolupráce s ONÚ OLAF príspevok na Facebooku pod názvom: „Poznáte úrad OLAF a vedeli ste že spolupracuje s Úradom vlády SR?“. Viac informácií o obsahu príspevku sa nachádza v časti 5 tejto výročnej správy.

PMÚ SR priebežne zverejňoval tlačové správy týkajúce sa oblasti OFZ EÚ v SR na základe požiadaviek ONÚ OLAF a zverejnil aj vlastné TS.

PMÚ SR dňa 20. 11. 2020 vydal svoju TS o **rozhodnutí, ktoré sa týkalo kartelovej dohody vo VO čiastočne financovaných z prostriedkov EŠIF - Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka** (ďalej len „EPFRV“). Viac informácií o prípade je uvedených v časti 7.3 - Príklady dobrej praxe v tejto Výročnej správe.

PMÚ SR dňa 04. 05. 2020 vydal TS súvisiacu so Systémom riadenia EŠIF a s nastavením postupov v rámci kontroly VO financovaného z EŠIF. PMÚ SR prostredníctvom predmetnej tlačovej správy informoval, že CKO v spolupráci s PMÚ SR aktualizoval a vydal **Metodický pokyn CKO č. 35, verzia 2 k spolupráci s PMÚ SR v oblasti kontroly VO a k postupu riadiacich orgánov pri zistení možného porušenia pravidiel ochrany hospodárskej súťaže alebo jej narušenia v rámci kontroly VO**. Metodický pokyn upravuje

proces spolupráce s PMÚ SR pri **identifikovaní rizikových indikátorov** a indícií naznačujúcich uzatvorenie dohôd obmedzujúcich hospodársku súťaž medzi subjektmi zapojenými do procesu VO. Ďalšie podrobnosti sú dostupné v tlačovej správe PMÚ SR: www.antimon.gov.sk/6193-sk/cko-v-spolupraci-s-pmu-sr-aktualizoval-metodicky-pokyn-cko-c-35-prislusnost-uchadzacov-k-jednej-ekonomickej-skupine-ktori-podali-v-postupe-zadavania-zakazky-samostatne-ponuky-sa-neposudzuje-ako-indikator-mozneho-protisutazneho-konania/.

Súčasne PMÚ SR dňa 26. 04. 2020 informoval v tlačovej správe o svojej **priorizačnej politike**, ktorú podobne ako súťažné authority vo svete aktualizoval: www.antimon.gov.sk/priorizacna-politika-protimonopolneho-uradu-slovenskej-republiky/.

V dokumente priorizačnej politiky PMÚ SR stanovil ako jednu z priorit z hľadiska praktík napr. praktiku bid rigingu, ktorá je obzvlášť škodlivá vo VO, keďže má výrazne negatívny dosah na efektívnosť vynakladania verejných financií.

FR SR na svojich webových stránkach pravidelne informuje verejnosť o daňových aj colných otázkach, ktoré sú každodenne aktualizované. FR SR v roku 2020 zverejnila na svojej webovej stránke celkovo **181 tlačových správ**.

ÚVO vydal v roku 2020 viacero tlačových správ k problematike OFZ EÚ. Týkali sa najmä pripravenej novely zákona o VO, rokovaní s EK o kontrole eurofondových zákaziek, vrátane informácie o uskutočnenej videokonferencii so zástupcami DG Regio EK, iniciatívy otvorenej komunikácie, činnosti ÚVO v oblasti boja proti korupcii a vzdelávania žiakov na základných školách so zameraním na verejné nákupy.

V tlačovej správe z októbra 2020 **ÚVO** predstavil v roku 2020 **vlastný návrh novely zákona o VO**. Zachováva princíp súťaživosti, zrýchľuje VO, posilňuje sa transparentnosť a verejná kontrola. Pre sprísnenie postihov pre zneužívanie uvoľnených pravidiel bol do novely zahrnutý aj návrh na pokrývanie nekalých praktík vo VO. Novela bola konzultovaná na početných rokovaníach s ústrednými orgánmi štátnej správy, zástupcami podnikateľov, tretieho sektora, žúp, s ďalšími odborníkmi z oblasti VO a tiež s EK a OECD. Je veľmi dôležité, aby takáto novela bola odkomunikovaná s EÚ, aby jednotlivé nastavenia korešpondovali s limitmi nastavenými EÚ. Ak by tam bol nejaký rozpor, hrozili by korekcie, najmä z pohľadu eurofondov: <https://www.uvo.gov.sk/vsetky-temy-4e3.html?id=716>

Keďže do medzirezortného pripomienkového konania predložil svoju novelu zákona o VO aj vicepremiér pre legislatívu Štefan Holý (Sme rodina), ÚVO si uplatnil dňa 30. 12. 2020 v rámci medzirezortného pripomienkového konania zásadné pripomienky k tejto novele: <https://www.uvo.gov.sk/vsetky-temy-4e3.html?id=773>

Vo februári 2020 ÚVO informoval vo svojej tlačovej správe o rokovaní so zástupcami EK v Bruseli ohľadom zámeru „jedenkrát a dost“. V rámci neho prezentovali, ako je úrad pripravený byť národnou autoritou v procese kontroly verejného obstarávania zákaziek financovaných z európskych zdrojov.

ÚVO pokračoval v roku 2020 v rokovaníach s EK, ako zefektívniť a skrátiť proces kontroly (VO) zákaziek financovaných z EŠIF. Aj v súlade s programovým vyhlásením vlády v dokumente Moderné a úspešné Slovensko je definované, aby sa ÚVO stalo národnou autoritou v tomto procese kontroly. Túto iniciatívu „jedenkrát a dost“ podporujú aj samotní prijímatelia eurofondov na Slovensku – ZMOS, ÚMS, SK8, ako aj NKÚ SR. Rokovania so zástupcami EK prebehli vo februári 2020 na pôde EK a neskôr online formou. Viac

informácií je uvedených v tlačovej správe zverejnenej na stránke <https://www.uvo.gov.sk/vsetky-temy-4e3.html?id=607>.

V tlačovej správe z júna 2020 ÚVO informuje o uskutočnení nadväzujúcej videokonferencie so zástupcami EK, ÚPPVII (pozn. v súčasnosti MIRRI SR) a Orgánom Auditu na MF SR. Témou bola zmena systému kontroly VO eurofondových zákaziek: <https://www.uvo.gov.sk/vsetky-temy-4e3.html?id=656>.

V záujme priblíženia výsledkov svojej kontrolnej činnosti širšej skupine verejnosti publikuje **NKÚ SR** správy o výsledku kontroly, ktoré ponúkajú poslancom NR SR a občanom komplexnejší pohľad na závery či odporúčania z tematických, prierezových akcií.

V tlačovej správe zo dňa 23. júla 2020 NKÚ SR informuje o záveroch kontroly NKÚ zameranej na systém priamych platieb z fondov EÚ. V správe sa konštatuje, že systému chýba cielená kontrola a trpí nedostatkami v legislatíve. Zároveň upozorňuje, že finančnú podporu z európskych i slovenských zdrojov mohol v rokoch 2015–2019 aj preto získať akýkoľvek žiadateľ bez preukázania právneho vzťahu k „podporenej“ pôde. PPA ako garant systému priamych platieb nebola schopná kontrolovať v teréne aktívne plnenie záväzkov žiadateľov pre nízky počet kontrolórov. Otázniky odhalili národní kontrolóri aj pri výbere subjektov, ktoré mali agentúrnu kontrolu na mieste podstupiť. NKÚ SR odporúča PPA kroky, vďaka ktorým bude proces prideľovania dotácii otvorený, transparentný. Elektronizácia procesov bude minimalizovať chybovosť a bude dôležitým protikorupčným nástrojom v rámci agentúry i rezortu pôdohospodárstva.

Slovenské orgány nevyužili všetky možnosti, aby zaručili efektívne a transparentné vynakladanie 450 miliónov eur určených poľnohospodárom: https://www.nku.gov.sk/sk/274/-/asset_publisher/btKsqLuN1UCZ/content/priama-podpora-v-polnohospoarstve-bez-cielenej-kontroly-a-s-dierami-v-legislative.

MF SR – CO vydávalo v roku 2020 pravidelné tlačové správy o stave čerpania prostriedkov EÚ, ktoré sú zverejnené na webovej stránke MF SR <https://www.mfsr.sk/sk/>. Tieto tlačové správy neobsahujú špecifické informácie k jednotlivým identifikovaným nezrovnalostiam.

MF SR – CO v roku 2019 zriadilo na webovom sídle <https://www.mfsr.sk/sk/> odkaz, kde zverejňuje informácie zaslané v rámci PSK (<https://www.mfsr.sk/sk/financne-vztahy-eu/zverejnovane-informacie/ochrana-financnych-zaujmov/>).

RO PS INTERACT III pravidelne zverejňuje tlačové správy o ochrane finančných záujmov EÚ na svojej webovej stránke: <https://bratislavskykraj.sk/urad-bsk/eurofondy-a-regionalny-rozvoj/program-spoluprace-interact/>.

Ostatní sieťoví partneri nevydávali vlastné tlačové správy. Na svojich webových sídlach zverejňovali informácie týkajúce sa problematiky OFZ EÚ na základe požiadavky ONÚ OLAF a taktiež v nadväznosti na úlohy vyplývajúce z činnosti PSK pod Riadiacim výborom.

7. Príklady dobrej praxe sieťových partnerov

7.1 Prípady riešené Národnou kriminálnou agentúrou

V uvedenom období boli NAKA P PZ SR, v súvislosti s poškodzovaním finančných záujmov EÚ v SR, riešené viaceré prípady, ktoré sa týkali najmä finančných prostriedkov EÚ v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“), Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“), OP Vzdelávanie (ďalej len „OP V“), OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia (ďalej len „OP ZaSI“), Fondu sociálneho rozvoja (ďalej len „FSR“), Operačného programu Výskum a inovácie (ďalej len „OP Val“) napríklad:

1. vznesené obvinenie voči štyrom fyzickým osobám za trestný čin poškodzovania finančných záujmov EÚ podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, za trestný čin daňový podvod podľa § 277a ods. 1, ods. 2 písm. c, ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, v jednočinnom súbehu s trestným činom skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona a súčasne jednej právnickej osobe za trestný čin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a za trestný čin poškodzovania finančných záujmov EÚ podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, keďže organizovaná skupina pozostávajúca z osôb zastupujúcich **4 obchodné spoločnosti**, po vzájomnej dohode vytvorili zo svojich firiem obchodný reťazec **s cieľom umelo navýšiť cenu papierenského perforovacieho stroja** a následne získať pre jednu zo spoločností, ktorá bola na konci obchodného reťazca, **neoprávnený nárok na odpočítanie DPH** a v tejto súvislosti súčasne, na účel zakúpenia tohto stroja, požiadali Slovenskú inovačnú a energetickú agentúru (ďalej len „SIEA“) o vyplatenie NFP z EFRR v rámci OP Val na **projekt s názvom „Inovačné postupy vo výrobnom procese ...“**, ktorý bol schválený a čiastka vo výške 374 999,85 eur bola žiadateľovi (spoločnosti, ktorá bola na konci vytvoreného obchodného reťazca) preplatená. Uvedeným konaním bol neoprávnene uplatnený nárok na vrátenie DPH v sume 137 127,81 eur, došlo ku skrátene dane (DPH) vo výške 29 538,79 eur a súčasne rozpočtu EÚ konaním obvinených subjektov bola spôsobená škoda vo výške 305 999,85 eur.

2. vznesené obvinenie voči 6 fyzickým osobám za trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu s trestným činom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 6 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona preto, že **obvinený - predseda predstavenstva akciovej spoločnosti z Trenčína** po uzatvorení Zmluvy o poskytnutí NFP na **projekt s názvom „Výskum inovatívnych metód čistenia odpadových vôd“** s MH SR v zastúpení SIEA v roku 2014, neoprávnene predložil ešte v roku 2016 jedinú a zároveň záverečnú žiadosť o platbu vo výške 2 180 000,00 eur, z toho výška NFP predstavovala sumu 1 136 750,00 eur; ku žiadosti doložil falošné faktúry od hlavného dodávateľa s umelo navýšenou cenou, za pomoci ďalších subdodávateľov umelo predstieral dodanie tovaru cez ich obchodné reťazce, pričom počas kontroly vykonanej na mieste kontrolórmí poskytovateľa NFP, v snahe „sa vyviniť“ predložil žiadosť o odstúpenie od zmluvy, hoci bolo zjavné, že sa pokúsil vylákať NFP v celkovej výške 1 136 750,00 eur.

3. vznesené obvinenie voči 2 fyzickým osobám za trestný čin poškodzovania finančných záujmov EÚ spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného v súbehu s trestným činom subvenčného podvodu spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona – **obvinený konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným v Trenčíne**, po uzatvorení Zmluvy o poskytnutí NFP s MH SR v zastúpení SIEA v roku 2014, spoločne s ďalšími 5 obvinenými, ktorí ďalej súvisiace činnosti koordinovali a riadili, a to v období od januára 2013 do roku 2015, najmä v Trenčíne, ako aj v Bratislave, po predchádzajúcej vzájomnej dohode, úmyselne vylákali NFP predložením nepravdivých dokladov s predraženými službami a neoprávnene ho použili na iný účel ako deklarovali v **projekte s názvom „Výskum, vývoj a inovácia v oblasti malých čistiarní odpadových vôd“**; svojim konaním spôsobili škodu poskytovateľovi NFP tvorenú z prostriedkov EFRR vo výške 134 491,25 eur (85 %) a z prostriedkov ŠR SR vo výške 23 733,75 eur (15 %).

4. vznesené obvinenie voči konateľovi obchodnej spoločnosti a 9 starostom obcí za trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu s trestným činom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 ods. 5 Trestného zákona preto, že **obvinený konateľ spoločnosti** na základe **zmlúv uzavretých s jednotlivými obcami** spracoval žiadosti o poskytnutie NFP s prílohami (tvorený zo 75 % zdrojov EÚ a 25 % zo zdrojov ŠR SR, medzi ktorými boli aj materiály o vykonanom VO, ktoré však v skutočnosti nebolo vykonané, čím pomohol jednotlivým starostom neoprávnene vylákať nenávratný finančný príspevok od PPA na projekty „Vybudovanie kamerového systému v obci“ a spôsobili tak pre PPA ako poskytovateľa NFP škodu vo výške 1 204 993,97 eur z fondov EÚ a 401 664,37 eur zo ŠR SR.

7.2 Prípady riešené Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky

Minerálne oleje

Ozbrojeným príslušníkom KÚ FS sa na základe vlastnej analytickej a operatívnej činnosti, medzinárodnej spolupráce so susednými krajinami a s Europolom podarilo rozložiť organizovanú skupinu, ktorá sa zameriavala na nelegálne obchody s pohonnými hmotami. Ozbrojení príslušníci KÚFS monitorovali jednotlivé prepravy, vrátane sledovania miesta, kde dochádzalo k prečerpávaniu minerálneho oleja z poľskej cisterny do pripravenej slovenskej cisterny. Nelegálnu činnosť sa snažili kryť cez rôzne zahraničné spoločnosti, ktoré v priebehu páchania trestnej činnosti obmieňali. Obmieňali tiež deklarované miesta vykládok tohto oleja, prevažne v iných členských štátoch. Prepravy minerálnych olejov z **poľských daňových skladov** vždy sprevádzali viaceré motorové osobné vozidlá, ktorých úlohou bolo chrániť priestor okolo ťahača s cisternovým návesom prepravujúcim minerálny olej, ale taktiež priestor aj okolo objektu, v ktorom dochádzalo k samotnému prečerpávaniu minerálneho oleja. Po niekoľkomesačnom monitorovaní a sledovaní jednotlivých prepráv, prepravcu a ďalších podozrivých osôb, vykonali ozbrojení príslušníci KÚ FS aj tri domové prehliadky, a to v obci Michal na Ostrove a Dolný Štál a päť prehliadok iných priestorov vrátane motorových vozidiel. 3 osoby boli v skorých ranných hodinách zadržané priamo pri prečerpávaní minerálneho oleja. Pri prehliadkach bolo nájdených a zaistených aj cca 30 000 litrov minerálneho oleja, finančné prostriedky vo výške 30 000,00 eur, firemné pečiatky, viaceré mýtne jednotky, rušičku signálu, rôzne listinné dôkazy, niekoľko mobilných telefónov, hmotných nosičov dát, notebookov či lodný kontajner špeciálne upravený na skladovanie minerálnych olejov. Napriek všetkým opatreniam sa ozbrojeným príslušníkom KÚ FS podarilo odhaliť a prichytiť pri

páchaní protiprávnej činnosti nielen vykonávateľov, ale aj organizátorov. Za celé obdobie bolo zadokumentovaných najmenej 62 prepráv minerálneho oleja v celkovom množstve najmenej 1 883 477 litrov. Škodu na spotrebnej dani z minerálneho oleja vyčíslili predbežne na 188 347,70 eur. Voči všetkým zadržaným osobám vyšetrovateľ FS vznesol obvinenie za pokračujúci zločin skrátenia dane a poistného.

Autá plné ilegálnych cigariet

Ozbrojení príslušníci KÚ FS na základe informácií o nelegálnej činnosti týkajúcej sa držby a následného predaja nelegálnych cigariet vo februári 2020 zastavili dve vozidlá – jedno **imatrikulované v Poľsku**, druhé v Česku. V autách boli traja občania ukrajinskej národnosti. Kontrola ukázala, že prevážali 102 056 ks cigariet rôznych značiek, ktoré neboli označené platnou kontrolnou známkou SR. Únik na spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov bol vyčíslený na 10 433,00 eur. Príslušníci finančnej správy z KÚFS zaistili priamo na mieste aj finančnú hotovosť vo výške 16 000,00 eur, zariadenia na rušenie GPS signálu, väčšie množstvá mobilných telefónov, SIM kariet aj laptop.

Nelegálna výroba cigariet v Nižnej Polianke

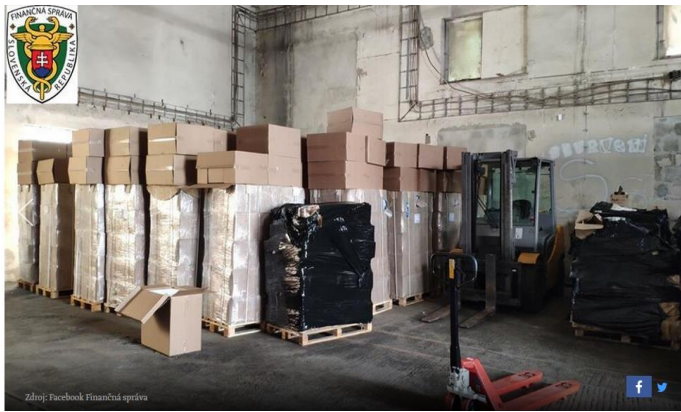
V bývalom areáli Poľnohospodárskeho družstva v Nižnej Polianke v bardejovskom okrese odhalili kriminalisti FS dňa 19. októbra 2020 nelegálnu výrobu cigariet (tlačová správa zo dňa 21. 10. 2020). Pri kontrole priestorov objektu a príľahlých pozemkov našli zariadenie s príslušenstvom na rezanie, fermentovanie, sušenie tabaku, komponenty slúžiace na výrobu cigariet, ako aj linku na ich výrobu. Pri akcii zaistili tri osobné motorové vozidlá, vysokozdvížny vozík a kamión. Predpokladaná hodnota týchto zariadení a komponentov predstavuje sumu 1, 2 milióna eur.

Kriminalisti FS objavili viac **ako 2,3 milióna kusov nelegálnych cigariet** a asi 6 tisíc kg tabaku. Únik na spotrebnej dani vypočítali približne **714 tisíc eur**. Priamo pri nelegálnej výrobe zadržali 10 osôb – štátnych príslušníkov z Lotyšska, Poľska, Bieloruska a Ukrajiny. Vyšetrovateľ FS ich obvinil zo spáchania zločinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru v súbehu s prečinom nepovolenej výroby liehu, tabaku a tabakových výrobkov formou spolupáchateľstva podľa Trestného zákona. V prípade dokázania viny páchatelom hrozí trest odňatia slobody na 3 až 8 rokov.

Prípado „Dolná Streda – tabak“

KÚ FS pobočka Bratislava, oddelenie vyšetrovania KÚ FS vykonal v dňoch 30. 07. 2020 až 31. 07. 2020 súčinnosťnú akciu v spolupráci s colným úradom Trnava zameranú na kontrolu dodržiavania zákonov o spotrebných daniach. Boli vykonané kontroly objektov v obci Dolná Streda a Sered'. Služobný pes FS určený na vyhľadávanie tabakových výrobkov a tabaku označil skladový priestor a vozidlo, v ktorých sa mohol nachádzať tabak alebo tabakové výrobky. Pri prehliadke bolo v obci Dolná Streda zaistených 930,5 kg rastlinnej sušiny so zápachom po tabaku v kartónových škatuliach, 50 ks paliet s obalmi na cigarety značiek: MARLBORO, L&M Red LABEL, L&M Blue, MARBLE, RICHMOND, MAYFAIR, 4 ks paliet s kotúčmi papiera na výrobu cigariet, 346 ks krabíc s filtrami na výrobu cigariet. Nájdené boli spotrebiteľské balenia cigariet neoznačené slovenskou kontrolnou známkou a to značiek RICHMOND: 425 ks, MARLBORO GOLD: 115 ks, MARBLE: 11ks a MAYFAIR: 2680 ks.

Predbežne vyčíslená škoda predstavuje sumu 6 468,46 eur. V predmetnom areáli bol tiež zaparkovaný plachtový náves, v ktorom sa nachádzalo celkom 99 ks kartónových škatúl s obsahom rastlinnej sušiny so zápachom po tabaku v celkovom množstve 18 938,02 kg. Predbežne vyčíslená škoda predstavuje sumu 1 523 915,48 eur. Predbežne vyčíslená škoda na spotrebných daniach predstavuje sumu 1 530 383,94 eur.

7.3 Prípád riešený Protimonopolným úradom Slovenskej republiky

Kartelová dohoda pri realizácii dodávok strojov a strojno-technologického vybavenia

V roku 2020 sa PMÚ SR zaoberal aj odhaľovaním a postihovaním protisúťažných praktík vo VO, ktoré boli financované z verejných prostriedkov. PMÚ SR vydal právoplatné rozhodnutie v prípade nasledujúcej **kartelovej dohody, ktorá sa týkala procesu piatich VO, zákazky ktorých boli financované z prostriedkov EPFRV, Programu rozvoja vidieka 2007-2013, opatrenia 1.1, Modernizácia fariem, zo ŠR a z vlastných zdrojov obstarávateľa.**

O prípade PMÚ SR informoval aj na svojom webovom sídle <https://www.antimon.gov.sk/5931-sk/kartely-pmu-sr-zacal-spravne-konanie-vo-veci-moznej-kartelovej-dohody-vo-verejnom-obstaravani-pri-dodavkach-strojov-a-strojno-technologickeho-vybavenia/>.

PMÚ SR dňa 18. 11. 2020 vydal rozhodnutie, ktorým uložil podnikateľom AGROSERVIS, spol. s r. o., ISA projekta, s. r. o., a Alžbeta Tóthová pokuty v celkovej výške 431 095 eur za uzatvorenie kartelovej dohody, ktorá je porušením ustanovenia § 4 ods. 1 v spojení s ustanovením § 4 ods. 4 písm. a), c) a f) zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

PMÚ SR zároveň podnikateľovi ISA projekta, s. r. o., **uložil tiež zákaz účasti vo VO** na dobu troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti konečného rozhodnutia.

Predmetom tejto kartelovej dohody bola koordinácia postupu podnikateľov pôsobiacich v oblasti realizácie dodávok strojov a strojno-technologického vybavenia pre podniky poľnohospodárskej prvovýroby, a to ako uchádzačov pri podávaní ponúk v piatich VO vyhlásených v júni 2014 a zároveň podnikateľa splnomocneného verejnými obstarávateľmi, ktorý priamo vykonával proces prípravy a realizácie predmetných VO. Koordinácia týchto podnikateľov spočívala v procese prípravy a realizácie VO, postupu pri vypracovaní a predložení ponúk s cieľom umožniť víťazstvo vopred určenému uchádzačovi.

V predmetnom konaní PMÚ SR na žiadosť jedného z účastníkov konania, podnikateľa AGROSERVIS, spol. s r. o., **pristúpil k uplatneniu programu zhovievavosti a k využitiu inštitútu urovnania a na základe toho mu pokutu znížil.** Voči jednému ďalšiemu účastníkovi konania PMÚ SR zastavil konanie, keďže dospel k záveru, že posudzovanie jeho konania nespadá do kompetencie PMÚ SR. Rozhodnutie PMÚ SR nadobudlo právoplatnosť dňa 15. 12. 2020.

7.4 Prípady riešené Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky

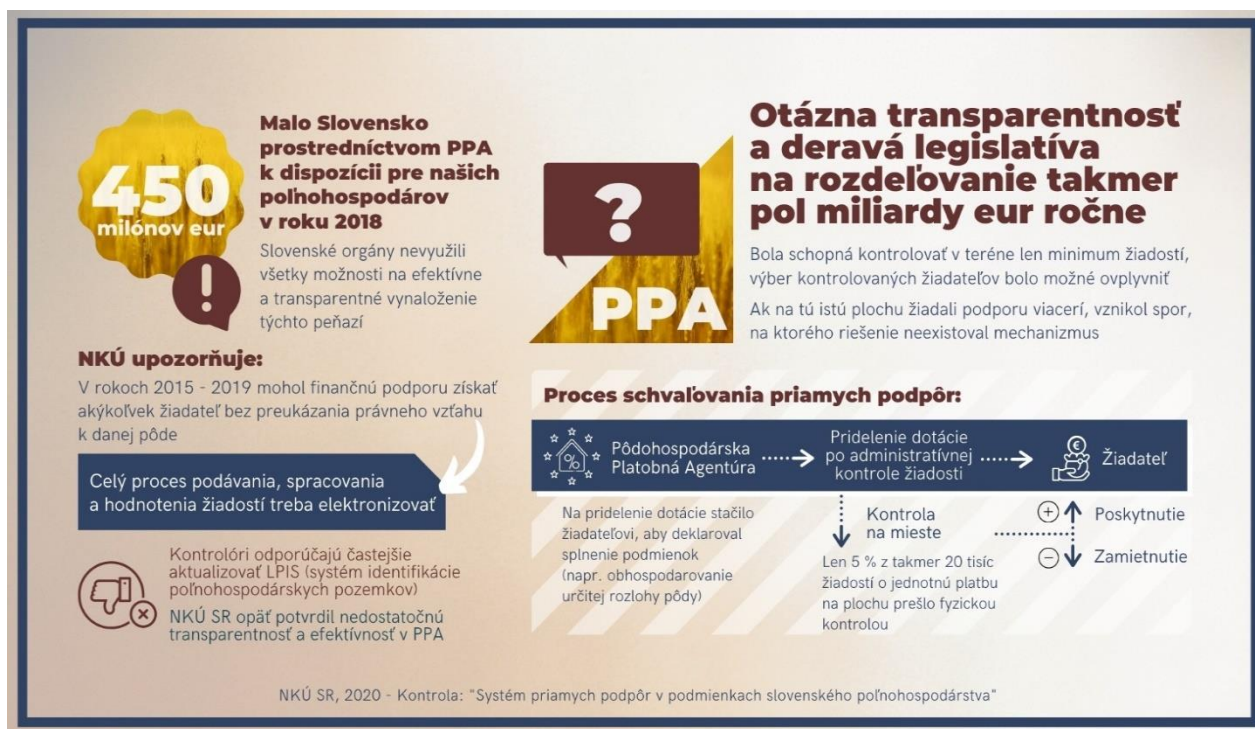
1. Kontrola „Systém priamych podpôr v podmienkach slovenského poľnohospodárstva“

NKÚ SR preveril nielen legislatívu Slovenska a jej súlad s európskym právom, ale aj nastavenie systému priamych platieb¹⁰ – od podanej žiadosti poľnohospodára, cez kontroly na mieste vykonané PPA až po vyplatenie finančných prostriedkov. „Aj touto kontrolou bola opakovane potvrdená vysoká miera rizika súvisiaca s netransparentným procesom posudzovania i schvaľovania žiadostí v rámci agentúry. Otáznikom je tiež efektívnosť pri nakladaní s národnými a európskymi zdrojmi, ktoré pri priamych platbách navyše neprechádzajú štandardnými kontrolnými procesmi ako je tomu pri iných eurofondových programoch. Nedostatočná vnútorná kontrola pritom vytvára podhubie pre korupčné správanie“, konštatoval predseda NKÚ Karol Mitrík.

Slovenské orgány nevyužili všetky možnosti, aby zaručili efektívne a transparentné vynakladanie 450 miliónov eur určených poľnohospodárom. Tento systém priamych platieb garantuje PPA. Na základe záverov kontroly NKÚ konštatuje, že systému chýba cielená kontrola a trpí nedostatkami v legislatíve. Zároveň upozorňuje, že finančnú podporu z európskych i slovenských zdrojov mohol v rokoch 2015 – 2019 aj preto získať akýkoľvek žiadateľ bez preukázania právneho vzťahu k „podporenej“ pôde. Agentúra nebola schopná kontrolovať v teréne aktívne plnenie záväzkov žiadateľov pre nízky počet kontrolórov. Otázniky odhalili národní kontrolóri aj pri výbere subjektov, ktoré mali agentúrnu kontrolu na mieste podstúpiť. NKÚ SR odporúča PPA kroky, vďaka ktorým bude proces prideľovania dotácií otvorený, transparentný. Elektronizácia procesov bude minimalizovať chybovosť a bude dôležitým protikorupčným nástrojom v rámci agentúry i rezortu pôdohospodárstva.

V tejto súvislosti uvádzame, že OLAF uzavrel v roku 2020 aj tri administratívne vyšetrovania týkajúce sa možného zneužitia fondov EÚ v oblasti poľnohospodárstva na Slovensku. Zistenia zahŕňajú nezrovnalosti v priamych platbách a systémové nedostatky vo vnútroštátnych postupoch overovania: https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia_sk

¹⁰ Systém priamych platieb, ktorý vznikol v EÚ v roku 1992 ako prechodné riešenie situácie poľnohospodárov tvorí cca 70% rozpočtu spoločnej európskej poľnohospodárskej politiky na roky 2014 - 2020. V roku 2017 na Slovensko prúdilo približne 1 % z celkových podpôr EÚ-28, pričom v európskom porovnaní výšky platby na hektár pôdy zaostávame za priemerom únie o viac ako o 9 %.

Podľa výsledkov kontroly významným nedostatkom je nedostatočné personálne zabezpečenie útvarov kontroly. Na jedného kontrolóra agentúry pripadá až 70 kontrol ročne. V prípade najpočetnejšej skupiny žiadostí o jednotnú platbu na plochu, kde je objem financií na úrovni približne 160 mil. eur ročne, dokážu kontrolóri PPA preveriť na mieste len 5 % prijímateľov z takmer dvadsiatich tisíc. V prípade zistenej nezrovnalosti môže žiadateľ, ktorý je za pravdivosť a úplnosť informácií zodpovedný, čeliť sankciám. Ide napr. o zníženie výmery či odňatie platby až na tri roky. Kontrolóri však upozorňujú na nejednoznačné pravidlá pre udeľovanie dotačných sankcií (napr. offset a žltá karta) a odporučil vedeniu PPA upraviť kľúčové riadiace dokumenty agentúry.

Viac informácií sa nachádza v tlačovej správe NKÚ SR: https://www.nku.gov.sk/sk/274/-/asset_publisher/btKsqLuN1UCZ/content/zodpovedne-institucie-nedostacne-konaju-pri-kontrole-eu-projektov

Aktívnym riešením na zefektívnenie i zvýšenie transparentnosti poskytovania priamych podpôr má byť z pohľadu kontrolórov **elektronizácia celého procesu podávania**, spracovania i hodnotenia žiadosti. Tento proces je dnes veľmi náročný a niekedy trvá viac ako rok. Nevyhnutné je tiež prepojenie štátnych informačných systémov na účel debyrokratizácie procesov a posilnenia krížovej kontroly. NKÚ SR v tejto súvislosti odporúča zvýšiť frekvenciu snímkovania (aktualizáciu) pôdnych blokov v systéme LPIS, ktorým sa pri priamych podporách identifikujú poľnohospodárske pozemky. Ten je v správe rezortného ministerstva ako kľúčová zložka Integrovaného administratívneho a kontrolného systému pre priame podpory viazané na pôdu IACS, ktorý využíva PPA.

Národná autorita pre oblasť externej kontroly poukázala aj na viaceré slabé miesta platnej legislatívy pre priame podpory. Najväčším je **chýbajúca povinnosť preukazovať právny vzťah žiadateľa k pôde**, na ktorú žiada podporu. Platby tak môžu byť uhradené akémukoľvek žiadateľovi bez ohľadu na to, či je alebo nie je vlastníkom, nájomcom či podnájomcom pôdy. Druhým nedostatkom je zabezpečenie účelnosti. **Priame platby nemajú slúžiť na vyrovnávanie straty** z iného podnikania či činnosti žiadateľa a profitovania zo systému. Hoci to európska legislatíva predpokladala, slovenské právne normy neurčili aký podiel má mať hlavná poľnohospodárska činnosť v porovnaní s ostatnými aktivitami, či podnikaním žiadateľa. PPA sa tým preto pri svojom rozhodovaní a posudzovaní žiadosti vôbec nezaobrá. V legislatíve chýba aj zadefinovanie zoznamu resp. katalógu objektov a plôch využívaných najmä na poľnohospodársku činnosť. Rovnako tak možnosť **rozhodnúť o neposkytnutí** priamej podpory v prípade, ak poľnohospodár nie je registrovaný na poľnohospodársku činnosť napr. **v národnom daňovom registri alebo registri sociálneho zabezpečenia/poistenia**.

Tento nástroj kompenzačných platieb bude výraznou podporou pre slovenských poľnohospodárov aj počas riešenia dôsledkov koronakrízy. Na podporu cash flow poľnohospodárov, zvýšila Európska komisia preddavky pri priamych platbách z 50 % na 70 %. Aktuálne navrhuje **navýšiť dlhodobý rozpočet o ďalšie miliardy eur. Prijaté opatrenia zvýšia náročnosť spracovávaní žiadostí v PPA**, pričom **sa bude klásť dôraz na kvalitu vykonávaných kontrol na mieste, spôsoby zberu dát a overovania správnosti podávaných žiadostí**. Na všetky tieto aspekty upozornila kontrola NKÚ, a to ešte pred začiatkom „koronakrízy“ a nadobudnutím účinnosti nových vykonávacích nariadení.

Zdroj: Tlačová správa NKÚ SR: https://www.nku.gov.sk/sk/274/-/asset_publisher/btKsqLuN1UCZ/content/priama-podpora-v-polnohospoarstve-bez-cielenej-kontroly-a-s-dierami-v-legislative

2. Kontrola protipožiarneho systému obstaraného štátnymi lesmi - Netransparentná súťaž a nepreukázané efektívne používanie verejných zdrojov

Podľa záverov z kontroly NKÚ SR bol Protipožiarny kamerový systém na ochranu lesov za takmer 28 miliónov eur obstaraný, resp. vybraný manažérmi štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky (ďalej len „Lesy SR“) netransparentným spôsobom. Jeho fungovanie je drahšie, ako keby sa lesy pred požiarom chránili napríklad pilotovanými letmi. Národní kontrolóri zistili nedostatočné hodnotenie európskych projektov PPA, tiež nesprávny prístup k stanoveniu predpokladanej hodnoty zákazky priemerom cien z prieskumu trhu či diskriminačné podmienky verejnej súťaže. Vážnym nedostatkom je aj chýbajúce ocenenie dodaných tvarov a služieb, ako aj absencia prepojenia so systémom Hasičského a záchranného zboru protipožiarnej ochrany lesov na ploche 760 tisíc hektárov. Národná autorita pre externú kontrolu, vzhľadom na závažnosť zistení, **výsledky kontrolnej akcie odstúpila orgánom činným v trestnom konaní**.

Predpokladanú hodnotu zákazky štátni lesníci stanovili len ako priemer cien v ponukách od oslovených firiem, čo NKÚ SR nepovažoval za dostatočné na riadne posúdenie pri zákazke tak veľkého rozsahu. **Závažným nedostatkom a príkladom zlej praxe**, ako sa takéto veľké súťaže nemajú pripravovať, je tiež neodôvodnený výber konkrétneho systému, chýbajúce porovnanie jeho nákladov a výhod oproti iným

formám protipožiarnej ochrany lesov či analýza skutočnej potreby jeho vybudovania, vrátane diskusie odbornej verejnosti.

Automatizovaný stacionárny detekčný systém (ďalej len „ASDS“) bol hradený z európskych a národných zdrojov na základe výzvy PPA. Celkové náklady na dva detekčné projekty boli vo výške 28 mil. eur pričom bezmála dve tretiny zdrojov boli hradené z fondov EÚ a zvyšok bol vykrytý zo ŠR a rozpočtu podniku. Hodnotenie projektov zo strany PPA považujú kontrolóri za nedostatočné, pretože ani jeden z odborných hodnotiteľov nemal dostatočnú odbornú spôsobilosť či profesijné skúsenosti na hodnotenia takéhoto projektu.

NKÚ SR pritom už v minulosti upozorňoval na významné riziká vo fungovaní agentúry. Hlavne na zle nastavený systém hodnotenia projektov či riziká pri výbere hodnotiteľov. To viedlo národnú autoritu pre oblasť externej kontroly ku konštatovaniu, že proces rozhodovania o používaní európskej pomoci zo strany PPA bol netransparentný a vytváral priestor pre korupčné konanie.

Netransparentné konanie Lesov SR sa podľa kontrolórov prejavilo pri súťaži na dodanie systému ASDS v tom, že do VO sa mohli prihlásiť len firmy, ktoré v minulosti realizovali aspoň dve rovnaké zákazky automatickej detekcie lesných požiarov, čo vyradilo záujemcov so skúsenosťami s inými detekčnými systémami. Takou spoločnosťou mohla byť napr. firma ICZ Slovakia a.s., ktorá v minulosti realizovala protipožiarny Projekt OZ Kriváň. K netransparentnosti a možnému porušeniu pravidiel obstarávania a nediskriminačnej súťaže prispel aj fakt, že obe firmy, ktoré sa prihlásili do súťaže – GAMO, a.s. a Aliter Technologies, a.s. sa preukázali rovnakými referenciami od rovnakého subdodávateľa (IQ wireless GmbH, Berlin) či totožným rokovaním s telekomunikačnými operátormi. Odbornú spôsobilosť kľúčových expertov pre splnenie technických podmienok súťaže zabezpečovali tiež tie isté osoby. Na základe týchto skutočností NKÚ SR dôvodne predpokladá, že uchádzači vzájomne spolupracovali, aby vytvorili zdanie súťaže.

Alarmujúcim zistením bolo chýbajúce ocenenie jednotlivých položiek (hardvéru, softvéru), prác či služieb v celej dokumentácii k projektu a aj k VO. Bez týchto informácií podnik nevedel majetok správne zaúčtovať, čo v konečnom dôsledku **môže ohroziť samotné financovanie projektu z fondov EÚ.** PPA pri kontrolách v roku 2017 i 2018 však nezistila žiadne významnejšie nedostatky. Aktuálne zistenia národných kontrolórov sú však tak závažné, že **znemožňujú kontrolu hospodárnosti a indikujú podozrenie na možné porušenie základných povinností pri správe cudzieho majetku zo strany zodpovedných zamestnancov štátnych lesov.**

Ako kľúčový nedostatok fungovania protipožiarneho systému zhodnotili kontrolóri aj nezapojenie Hasičského a záchranného zboru do projektu, ktorý je v zmysle zákona najdôležitejšou inštitúciou pri ochrane pred požiarom. Výber riešenia protipožiarnej ochrany formou automatizovaného kamerového systému nebol z pohľadu NKÚ SR dostatočne zanalyzovaný a nebol ani podložený odbornými argumentami, ktoré by ho uprednostňovali pred inými riešeniami.

ASDS
Automatizovaný stacionárny detekčný systém bol kúpený netransparentne
Lesy SR obstarali protipožiarny systém, ktorý financovala PPA z európskych zdrojov
28 mil. €
Monitoring Vysokých Tatier, Nízkych Tatier a Záhoria

? Dôvod tohto nákupu je neznámy
Rozhodnutie padlo na základe jednej štúdie

Systém síce funguje...
Odhalil 326 požiarov (66 bolo planý poplach); vrátane najväčšieho požiaru za posledné desaťročie

...ale nie je prepojený s hasičmi
Pričom pokrýva až 760 tis. hektárov lesa

Projekt predložený PPA mal chyby
Rozpočet bol neúplný a nepresný; Poľnohospodárska platobná agentúra ho napriek tomu schválila

Vysúťaženie v Lesoch SR bolo neštandardné
Obaja prihlásení záujemcovia deklarovali rovnaké údaje, dátumy aj zazmluvnených odborníkov

NKÚ SR odstupuje svoje zistenia orgánom činným v trestnom konaní a ÚVO

Ročná prevádzka
180 tis. €
Fungovanie ASDS je drahšie, ako keby sa ochrana pred požiarimi vykonávala pilotovanými letmi

Udržateľnosť projektu ASDS je do roku 2028
Prevádzka je však zazmluvnená len do roku 2022; Ak projekt nebude po vypršaní zmluvy o prevádzke pokračovať, Slovensko bude musieť vrátiť do rozpočtu EÚ: 15 mil. €

NKÚ SR, 2020 - Kontrola: "Automatizovaný stacionárny detekčný systém pre včasnú detekciu lesných požiarov"

Systém funguje, ale otázna je jeho udržateľnosť v budúcnosti

Od uvedenia systému do plnej prevádzky platia štátne lesy dodávateľovi 180 tisíc eur s DPH ročne za prevádzkovanie a podporu. Do konca júla 2019 tak zaplatili spoločnosti GAMO, a. s. viac ako 417 tis. eur s DPH. Táto zmluva však platí len do roku 2022. NKÚ SR preto upozorňuje na riziko, že Lesy SR nemajú zabezpečené prevádzkovanie ASDS na celé obdobie udržateľnosti projektu, ktoré je až do novembra 2028. To môže mať podľa kontrolného úradu dopady na štátny rozpočet, keďže **pre pochybnosti o hospodárnosti a transparentnosti použitia európskych financií hrozí ich vrátenie do Bruselu.**

Podrobné informácie sa nachádzajú v tlačovej správe NKÚ SR: https://www.nku.gov.sk/sk/274/-/asset_publisher/btKsqLuN1UCZ/content/protipoziarny-system-obstarali-statne-lesy-netransparentne-a-bez-preukazania-hospodarnosti

3. Kontrola „Overenie procesu monitorovania a kontroly projektov v podmienkach OP EŠIF“ - zodpovedné inštitúcie nedostatočne konajú pri kontrole EÚ projektov

Kontrola preverila 14 prijímateľov NFP a dve ministerstvá. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“) ako RO pre Integrovaný regionálny operačný program (ďalej len „IROP“) a MH SR ako SO pre OP Výskum a inovácie (OP Val). U oboch ministerstiev kontrola upozornila na nedodržiavanie lehôt stanovených v riadiacej dokumentácii, najmä pri kontrole VO alebo pri spracovávaní výsledkov finančnej kontroly. **Nedodržiavanie lehôt riadiacim alebo sprostredkovateľským orgánom pritom spomaľuje a následne ohrozuje realizáciu projektov. Zvyšuje sa tým tiež riziko nevyčerpania európskych prostriedkov alebo sankcionovanie nielen prijímateľov, ale aj samotného štátu zo strany EK.**

V projektoch IROP riadiaci ani sprostredkovateľský orgán nedokázali odhaliť **nesprávne nastavené hodnoty merateľných ukazovateľov** nielen pri schvaľovaní projektov, ale ani pri ich realizácii. Dodržiavanie merateľných cieľov je pritom priamo úmerne spojené s efektívnosťou a účelnosťou použitia európskych i národných zdrojov. Ak realizátor projektu nenaplní zadané ukazovatele

hrozí, že nielen on, ale aj štát bude sankcionovaný. Nedostatky v nastavení pravidiel monitorovania a vnútornej kontroly zistil NKÚ SR pri preverovaní procesov v rámci projektov financovaných z EŠIF.

Kontrolované projekty IROP boli zamerané na rozširovanie kapacít materských škôl, ich obnovu a modernizáciu. Za najzávažnejšie zistenia národní kontrolóri považujú fakt, že ani rezort pôdohospodárstva (MPRV SR) ako RO a rovnako ani Trnavský samosprávny kraj ako SO neidentifikovali **nedostatky pri nastavení hodnôt merateľných ukazovateľov**. Merateľné ciele pritom boli zamerané okrem iného na zníženie ročnej spotreby energie vo verejných budovách, zníženie emisií skleníkových plynov či zvýšenie existujúcich kapacít podporených materských škôl.

Chyby v nastavených ukazovateľoch sa týkali nesprávne stanovených, ako i cieľových a dosiahnutých hodnôt. Zo siedmich preverených projektov až v piatich prípadoch kontrolóri odhalili nedostatočnú kontrolu projektov a nedostatočné odborné hodnotenie predloženej žiadosti o získanie NFP. Na základe záverov z kontroly na mieste existuje riziko, že nesprávne určené hodnoty záväzných merateľných ukazovateľov sa môžu vyskytovať aj v ďalších projektoch.

Dobrá prax možno hľadať v rezorte hospodárstva

V rezorte hospodárstva boli prijímateľmi príspevkov v kontrolovaných projektoch programu OP Val malé a stredné podniky, ktoré chceli posilniť svoju konkurencieschopnosť, zlepšiť technologickú a inovačnú úroveň. Zo siedmich preverených projektov zistila kontrola nedostatky len u jedného prijímateľa. **MH SR** ako SO pre OP Val malo vypracovaný jasný metodický postup pre overovanie poskytnutia NFP, pričom kontrola dodržiavania záväzných cieľov prebiehala priebežne, v jednotlivých fázach projektu.

Kontrolóri takýto postup považujú za príklad dobrej praxe a odporúčajú inšpirovať sa ním aj v iných rezortoch. Týmto postupom sa zvyšuje prehľadnosť a jednotnosť procesov tak u prijímateľa príspevku, ako aj u RO či SO. Priebežné monitorovanie a aktívna interná kontrola bezpochyby prispievajú aj k zníženiu chybovosti v jednotlivých fázach realizácie či udržateľnosti projektu.

Viac informácií sa nachádza v tlačovej správe NKÚ SR: https://www.nku.gov.sk/sk/274/-/asset_publisher/btKsqLuN1UCZ/content/zodpovedne-institucie-nedostatočne-konajú-pri-kontrole-eu-projektov

Záver

V rámci prevencie, t. j. predchádzania podvodom, nezrovnalostiam a korupcii ONÚ OLAF v spolupráci so sieťovými partnermi aj v roku 2020 naďalej vyvíjal aktivity v oblasti zvyšovania povedomia verejnosti o potrebe OFZ EÚ v SR a v propagácii svojej činnosti a spolupráce s ostatnými sieťovými partnermi s cieľom chrániť finančné záujmy EÚ.

OFZ EÚ je trvalá úloha vlády SR. Úspešné plnenie tejto úlohy však závisí od účinnosti a úspechu boja proti podvodom a korupcii. To je možné dosiahnuť spojením úsilia vlády a občanov, ako aj trvalým znižovaním priestoru pre podvody a korupciu, vytváraním takej atmosféry v spoločnosti, ktorá nebude tolerantná k podvodom a podvodnému správaniu a zlepšením informovanosti občanov o podstate, príčinách a následkoch podvodov pri využívaní finančných prostriedkov EÚ. Nevyhnutnou podmienkou je pritom lepšia vymožiteľnosť a účinná vynútiteľnosť práva, dôsledné dodržiavanie pravidiel, zákonov a zásad etického správania, ako aj otvorenosť a transparentnosť procesov súvisiacich s pridelovaním a využívaním finančných prostriedkov EÚ v SR.

Informovanie širokej verejnosti o OFZ EÚ je dôležitá a náročná úloha. Odhaľovanie nezrovnalostí je potrebné vnímať nielen ako dôkaz zneužitia prostriedkov EÚ a podvodu, ale aj ako dôkaz efektívneho kontrolného systému. V tejto súvislosti je potrebné zvýrazniť dôležitú úlohu, ktorú ONÚ OLAF a ostatní sieťoví partneri zohrávajú pri ochrane peňazí daňových poplatníkov EÚ, ako aj daňových poplatníkov SR.

Zoznam skratiek

AFCOS	-	Koordináčny útvar pre boj proti podvodom (angl. Anti-Fraud Coordination Service)
ASDS	-	Automatizovaný stacionárny detekčný systém
AK EŠIF	-	Administratívne kapacity EŠIF
BSK	-	Bratislavský samosprávny kraj
CO	-	Certifikačný orgán
COCOLAF	-	Poradný výbor pre koordináciu prevencie podvodov
CKO	-	Centrálny koordináčny orgán
CPV	-	Centrálny plán vzdelávania AK EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020
EFF	-	Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EK	-	Európska komisia
EFRR	-	Európsky fond regionálneho rozvoja
EPFRV	-	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EPPO	-	Európska prokuratúra
ESF	-	Európsky sociálny fond
EŠIF	-	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	-	Európska únia
FR SR	-	Finančné riaditeľstvo SR
FS	-	Finančná správa
FSR	-	Fond sociálneho rozvoja
GAF	-	Pracovná skupina Rady EÚ pre boj proti podvodom (Working group for Anti- Fraud, Groupe de Lutte Anti-Fraude)
GP SR	-	Generálna prokuratúra SR
IA MPSVR SR	-	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
IMS	-	Informačný systém EK pre elektronické oznamovanie nezrovnalostí
IPC	-	Informačno-poradenské centrá
IROP	-	Integrovaný regionálny operačný program
KÚ FS	-	Kriminálny úrad Finančnej správy
MDV SR	-	Ministerstvo dopravy a výstavby SR
MF SR	-	Ministerstvo financií SR
MF SR - CO	-	Ministerstve financií SR - Certifikačný orgán
MF SR - OA	-	Ministerstva financií SR - Orgán auditu
MH SR	-	Ministerstvo hospodárstva SR
MIRRI SR	-	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
MK SR	-	Ministerstvo kultúry SR
MPRV SR	-	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MPSVR SR	-	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR	-	Ministerstvo spravodlivosti SR

MŠVVaŠ SR	-	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	-	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	-	Ministerstvo zdravotníctva SR
MŽP SR	-	Ministerstvo životného prostredia SR
NAKA P PZ SR	-	Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru SR
NFP	-	Nenávratný finančný príspevok
NKÚ SR	-	Najvyšší kontrolný úrad SR
OAFCN	-	Sieť komunikátorov OLAF-u
OFZ EÚ	-	Ochrana finančných záujmov EÚ
OIP ÚV SR	-	Odbor informovania a publicity Úradu vlády SR
OLAF	-	Európsky úrad pre boj proti podvodom
ONÚ OLAF	-	Odbor Národný úrad pre OLAF
OP	-	Operačný program
OP BK	-	Operačný program Bratislavský kraj
OP D	-	Operačný program Doprava
OP II	-	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OP INTERACT	-	Operačný program Interact
OP KŽP	-	Operačný program Kvalita Životného prostredia
OP LZ	-	Operačný program Ľudské zdroje
OPIS	-	Operačný program informatizácia spoločnosti
OP RH	-	Operačný program Rybné hospodárstvo
OP TP	-	Operačný program Technická pomoc
OP V	-	Operačný program Vzdelávanie
OP VaI	-	Operačný program Výskum a inovácie
OP VaV	-	Operačný program Výskum a vývoj
OP Z	-	Operačný program Zdravotníctvo
OP ZaSI	-	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OP ZI	-	Operačný program Základná infraštruktúra
OP ŽP	-	Operačný program životné prostredie
PMÚ SR	-	Protimonopolný úrad SR
PO	-	Programové obdobie
PPA	-	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	-	Program rozvoja vidieka
PS	-	Pracovná skupina
PS INTERACT III	-	Program spolupráce INTERACT III
PSK	-	Pracovná skupina pre komunikáciu
PS k článku 325 ZFEÚ	-	Pracovná skupina k článku 325 Zmluvy o fungovaní EÚ
PSpN	-	Pracovná skupina pre nezrovnalosti
P PZ SR	-	Prezídium Policajného zboru SR

RO	- Riadiaci orgán
ROP	- Regionálny operačný program
SAK MF SR	- Sekcia auditu a kontroly Ministerstva financií SR
RV	- Riadiaci výbor pre ochranu finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike
SAŽP	- Slovenská agentúra životného prostredia
SIEA	- Slovenská inovačná a energetická agentúra
SK	- Sekcia kontroly
SO	- Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SOP ĽZ	- Sektorový operačný program Ľudské zdroje
SOP PaRV	- Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
SOP PaS	- Sektorový operačný program Priemysel a služby
SR	- Slovenská republika
ŠR	- Štátny rozpočet
ŠF	- Štrukturálne fondy EÚ
TTSK	- Trnavský samosprávny kraj
ÚPVII	- Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu
ÚV SR	- Úrad vlády SR
ÚVO	- Úrad pre verejné obstarávanie
VO	- Verejné obstarávanie
ŽoNFP	- Žiadosť o NFP